

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXIII — Број 553
Субота, 4. август 1962. год.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

СВЕ МИ СЕ ЧИНИ ДА ЈЕ
ТО КЛОПКА! ЗАТО СЕ
НЕ ЗАУСТАВЉАМ!

ДОБРО! АЛИ ИПАК
МОРАМ ДА
УСПОРИМ!

УПАЛИЛО
ЈЕ! САД
НАСТАВИ
ВОЖЊУ!
БРЗО!

САД... КАД
БИХ САМО МОГАО
ДА ДОХВАТИМ...
ЕЛЕКТРИЧНИ КАБЛ!

ВОДА... ВЕ-
ТАР... НОСИ
МЕ... НЕ МО-
ГУ ВИШЕ ДА
СЕ ДРЖИМ!

КАД БИХ УСПЕО...
ДА ПРЕКИНЕМ
ДОВОДНИ КАБЛ...

ОХ! МОРАМ ДА ЗАУСТАВИМ! ОВАЈ
СВЕТЛОСНИ СИГНАЛ ЗНАЧИ
ДА МИ ЈЕ ДАН ТО-
ЧАК НЕ
РАДИ!

ПРО-
ЦАК НЕ
РАДИ!

ДУЖИ! ЗАУСТА-
ВИШЕ КАД ЈА
ТО БУДЕМ
РЕКАО!

ТАЈ УКОЧЕНИ
ТОЧАК НЕ СЕ
ЗАПАЛИТИ!
МОРАМ
ЗАУСТАВИТИ!

ДОБРО!
САМО
БРЗО!

САМО ПАЗИ,
МОМЧЕ! ЈА САМ
ТИ ЗА ПЕТА-
МА... С ПРЕТОМ
НА ОБРА-
ЧУ!

2-2

ТИ! УБИЈУ
ТЕ!

ДРЖИ ГА, ФЛАШЕ!
ЈА КУ ОВОГ
ДРУГОГ!

ОВОГ ПУТА
НАИШАО
СИ НА
ТВРД
ОРАХ,
ГОРДО-
НЕ!

У ОВОМ БРОЈУ: Пусто-
ловни животи Алфреда Ај-
зенишеја. Црна Марија
Наш први фотодограф. Ко-
кошка на одмору. Операција
„лажљивац“. Крађа
авиона. Шерифов син.

КРОЗ ВЕКОВЕ

КРАЉИЧИН ТЕСТАМЕНТ

Остржида (551—580), друга жена Гонтрана, краља Бургоње, била је прва краљица која је иза себе оставила тестамент. Свирила је за живота — по њеном наговору Гонтран је отерао

у прогонство своју прву жену и убио њена два брата — Остржида је и на смртној постељи остала доследна самој себи: у њеном тестаменту је стајало да се оба лекара која су је лечила за време последње болести морају погубити чим она буде сахрањена.

КОЊИ ЗА ХРАНУ

Наши давни преци првобитно нису кротили коње да би им они помагали при раду, већ да би им пружили храну, то јест месо и млеко, и кожу. Тек у гвоздено доба људи су почели да употребљавају коње за вучу и јахање.

СРЕЋНИ ПИРАТ

Године 1628. Питер Хејн, заповедник једног холандског гусарског брода, заробио је у заливу Матанзас, на острву Куби, читаву једну шпанску флоту са 31 бродом која је из Новог света превозила сре

бро за Шпанију. Плен који је Хејн тада задобио вредео би данас преко 100 милијади динара. Сматра се да је ово највећи и најдрагоценији товар који је икад један гусар отео.

КОКОШКА НА ОДМОРУ

Љубитељи домаћих животиња полазе на пут увек са бригом — ко ће и како чувати њихове љубимце док су одсутни. Један брачни пар је решио тај свој проблем

Место догађаја: велики кампинг-простор на јужним падинама Швајцарске. Личности догађаја: један брачни пар из Париза са псом Кикијем и кокошком Пус. Из малог шатора излази жена и дозива: „Пус, Пус... Кики“. Добро угодена кокошка трчи лупајући кри-

летујемо — смеши се љубитељка домаћих животиња.

Пред сваким ко има домаће животиње једном годишње искрене питање: ко ће за време годишњег одмора да се стара о њима? Рођаци, познаници, суседи? Ко ће да прими на себе да се усред Париза стара о једној кокошки? Зар да због тога, проводимо годишњи одмор код куће? Није нам требало много времена да се одлучимо. Свој аутомобил преудесили смо тако да Пус може да чучи и спава испод једног од предњих седишта. Кики, њен велики пријатељ може да бира између предњег и задњег седишта. Овде, док летујемо, Пус спава у нашем шатору. Преко дана она слободно трча кара унаоколо али се од шатора највише удаљава 15 до 20 метара. Ништа не може да је доведе у искушење и намами да оде некуд даље — чак ни један поносни петак који се читавог дана кочпери у једном оближњем великом сеоском дворишту пуном живине.

— Да, Пус се понаша изванредно дисциплиновано. И код куће, у Паризу, и овде на одмору. Купили смо је с намером да од ње скувамо добру, масну супу. Али, кад смо је довели с пијаци ни једно од нас двоје није имало срца да је закоље. Првих дана нисмо знали шта ћемо с њом, а после више нисмо могли од ње да се растајемо. И тако је остала у нашој кухињи. Шетка се по њој, какоће и сваког дана снесе нам, можда из чисте захвалности, по једно јаје. Зашто овде не носи? Ето, па сад разумејте једну кокошку.

Два становника једног великог града решила су свој проблем: на годишњи одмор заједно са својим домаћим животињама.

лима да би из кашике коју жена држи у испруженој руци позобала свој укусу до ручак.

— Да, то је Пус, наша добра и послушна кокица — објашњава Парижанка радозналном новинару који се ту случајно задесно. — Годишња већ она живи у нашем малом париском стану, боље

Неправедан си према нашој кокици — буни се жена. — Зашто Пус не би могла да има прави правцати одмор?

Пус и не хаје за ову малу породичну распу и мирно наставља да кљуца свој до ручак.

— Можда је потребно да вам објасним због чега овако

Швајцарац Петер Ленг, кога ће наша публика видети у септембру на европском шампионату атлетике у Београду верује да му ускоро нико на свету неће бити раван на стази од 400 метара.

Петер Ленг је недавно напунио 20 година и постао је нада швајцарске атлетике. Још 1957. године је био школски шампион на стази од 400 метара са резултатом од 54,7 секунда. У Цириху је 10. јула овај скромни студент архитектуре постигао најбоље овогодишње време на свету: 45,7 секунди и приближио се за свега 0,8 секунде светском рекорду Немца Кауфмана и Американца Девиса постигнутим на Олимпијади у Риму 1960. године, који износи 44,9 секунде. Ленг је постигао десети најбољи резултат свих времена на свету и други најбољи резултат у Европи.

Мада стручњаци верују да се у ножним мишићима Петера Ленга већ данас крије довољно динамита да оствари нови светски рекорд, циришки студент мудро штеди своју снагу и врло разборито планира да тек за годину-две достигне свој врхунац и донесе Швајцарској златну медаљу на Олимпијади у Токију.

Младић зна да је њего-

Господин рекорда

ва дисциплина једна од најтежих у атлетици и да она прождире човека. Да би потукао рекорд Кауфмана и Девиса он мора да претрчи сто метара за 11,2 секунди што се сматра још као добар резултат на сто метара у многим земљама а у неким чак представља државни рекорд. Иако располаже невероватном брзином на стази од сто метара он има једни циљ да повећа своју издржљивост. Сматра да је његов организам још премлад да би на целој дужини стазе од 400 метара издржао у-бивствени темпо.

Ленг је зато одлучно да

рационално користи своје снаге и не трчи сувише често за светски рекорд све док се не осети сасвим способан за то. На европском шампионату у Београду зато неће трчати на стази од 400 већ на 200 метара, као и у штафети 4x400 метара у којој је недавно у Лозани поставио нов швајцарски рекорд. На Олимпијским играма у Токију 1964. године Ленг ће уложити све своје снаге да свакако Швајцарској донесе толико жељену златну медаљу у једној атлетској дисциплини.

ТРАГОМ НАНЗЕНА

Амерички поларни истраживачи разрадили су план по коме треба да понове Нанзенов експеримент са бродом „Фрам“ из 1893. године. Само они ће се послужити најмодернијим средствима навигације. Поларни брод којим треба да крену на Арктик биће замрзнут у

једној леденој санти. Научници се надају да ће овај брод-санта постати модерна лабораторија која ће моћи неколико година да плива кроз узане пролазе арктичког океана.

Наука је и досад користила ледене „сплавове“ за испитивање ових подручја. А-

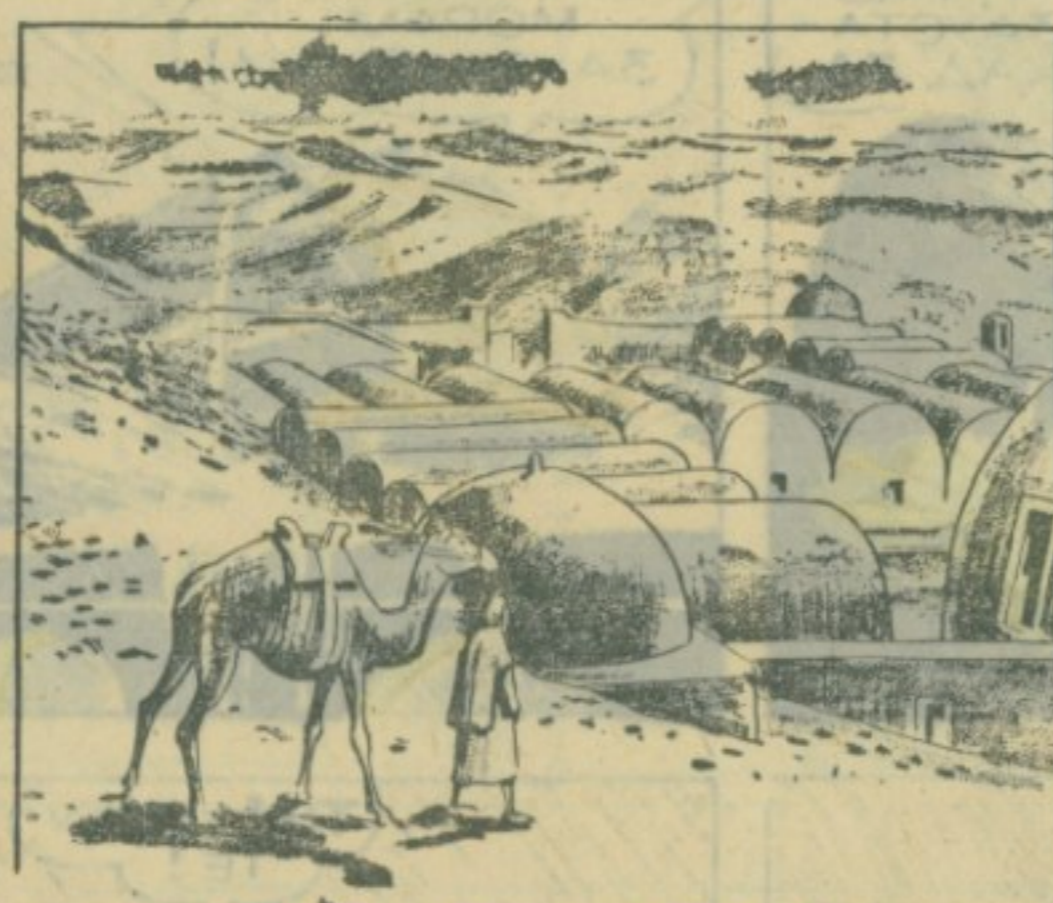
мериканци и Руси су опремили петнаест таквих покретних научних станица на леденим сантама, али је увек постојала опасност да се ове разбију и чланови експедиције настрадају. Међутим замрзавањем брода у циновској леденој санти овакве опасности су искључене.

Ripley's - Веровали или не!

ЕН РАДЕРФОРД СКОТ

МАЈКУ КЊИЖЕВНИКА ВАЛТЕРА СКОТА УЧИЛИ СУ У ДЕВОЈАЧКОЈ ШКОЛИ ДА СЕДИ САСВИМ ПРАВО И МАДА ЈЕ ЖИВЕЛА ВО ГОДИНА НИКАД У ЖИВОТУ НИЈЕ СЕДЕЛА ТАКО ДА ЈОЈ РАМЕНА ИЛИ ЛЕЂА ДОДИРУЈУ НАСЛОНИ СТОЛИЦЕ

СВРАТИШТЕ У ПЕСКУ

У ТУНИСУ, У СРЕД САХАРЕ, БИО ЈЕ СГРАЂЕН ХАН ЧИЈИ СУ СЕ ЧАК И КРОВОВИ НАДЗИЛИ ИСПОД НИВОА ПУСТИЊЕ ТАКО ДА ГА ЈЕ СВАКИ ЈАЧИ ВЕТАР ПОТПУНО ПОКРИВАО ПЕСКОМ. СОПСТВЕНИК ХАНА, КОЈИ ЈЕ ПУТНИЦИМА ПРУЖАО БЕСПЛАТАН КОЧАК, СМАТРАО ЈЕ ДА ЊЕ НАПОРОМ ОКО ЧЕСТОГ ОТКОПАВАЊА ЗГРАДЕ БОЉЕ ПОКАЗАТИ ВЕЛИЧИНУ СВОЈЕ ГОСТОУЉИВОСТИ

© King Features Syndicate, Inc., 1962. World rights reserved.

ТОПРАК

ДРВО КОЈЕ У ИЗОБИЉУ РАСТЕ У БЛИЗИНИ ЕТИН ГОЛА, У ТУРКЕСТАНУ, У ОТВАРИ ЈЕ КОМБИНАЦИЈА ВРБЕ И ТОПОЛЕ СА ЗАЈЕДНИЧКИМ СТАБЛОМ

ПОГЛЕДАЈТЕ СЛИКУ И НАОПАКО

3 ЛЕОПАРДА

У ГРБУ БЕНГЛЕСКЕ УСПОМЕНА СУ НА 3 ЖИВА ЛЕОПАРДА КОЈА ЈЕ ХЕНРИ III ДОБИО НА ДАР 1235 ГОДИНЕ ОД НЕМАЧКОГ ЦАРА ФРИДРИХА II

КИША ОД НОВЦА

ДВА НЕЗАДОВОЉНА ПЛАНКАША ВОЗОВА, ГРАНТ ХВИЛЕР И ЏО ШОРП, У НЕМОГ УЊНОСТИ ДА ПОНЕСУ 60.000 ДОЛАРА У СРЕБРОМ НОВЦУ ЧИЈА ЈЕ ТЕЖИНА ИЗНОСИЛА 2.500 КИЛОГРАМА, СТАВИЛИ СУ ДИНАМИТ ПОД ВОЗ КОЈИ СУ ЗАУСТАВИЛИ У БЛИЗИНИ ВИЛКОКСА, У АРИЗОНИ. ЕКСПЛОЗИЈА ЈЕ РАСЕЈАЛА МЕТАЛНИ НОВАЦ НА ДВЕ СТРАНЕ, 400 МЕТРА ДАЛЕКО ОД МЕСТА НАПАДА! ОД УКУПНЕ СВОТЕ БИЛО ЈЕ ИПАК ПРОНАЂЕНО 59.400 ДОЛАРА! (1895)

Ни зебра ни магаре

У зоолошком врту у Манили, главном граду Филипинских острва, угледала је свет једна животиња чији је отац магарац а мајка зебра. Младунче је од оца наследило дугачке уши, а од мајке пругасте ноге.

ЕВРОПСКА ШКОЛА

Прва „европска“ школа биће отворена у 1964. години у немачком граду Карлсруе. У њој ће се школовати деца свих европских научника који се по службеној дужности налазе у Карлсруу на раду у европском институту за уран.

УВИЂАВНИ ПРОВАЛНИК

Провалник који алармира полицију да би га она сгавила под заштиту закона свакако није свакодневна појава. А ипак, такав се провалник нашао у Берију у Енглеској. Тридесет седмогодишњи Стенли Бут открио је, пошто је провалио у једну банку, да никако не може да изиђе из зграде па је телефоном позвао полицију у помоћ. На сусећу је изјавио да је поли-

цију позвао због тога што није желео да непотребно уплаши чистачице које ујутру прве долазе у зграду. Увиђавни провалник осуђен је на годину дана затвора.

Жаклин Ориол опет најбржа на свету

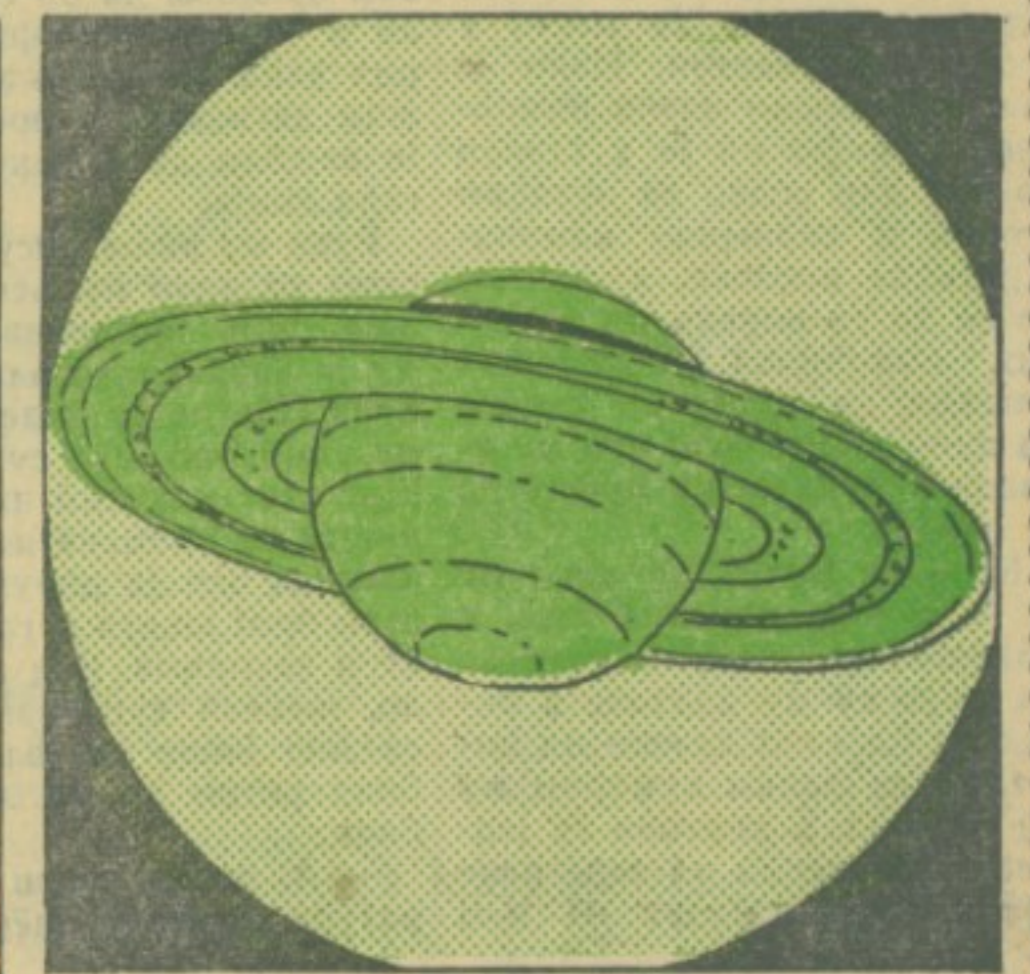
Жаклин Ориол, позната француска жена-пилот, одузела је својој америчкој ривалки Жаклини Кохреји светски рекорд у брзини за жене на 100 километара. На млазном авиону типа „Мираж III“ она је постигла брзину од 1849 километара на час, док досадашњи рекорд Американке Кохреји износи 1262 километра.

КОЖА ЗА КУПАЊЕ

Овог лета на америчким плажама као последњи „клик моде“ за мушкарце појавиле су се кожне панталоне с нараменицама — за купање, ко-

је се готово ничим не разликују од оних које носе Тирелци.

Партијска техника у џамији

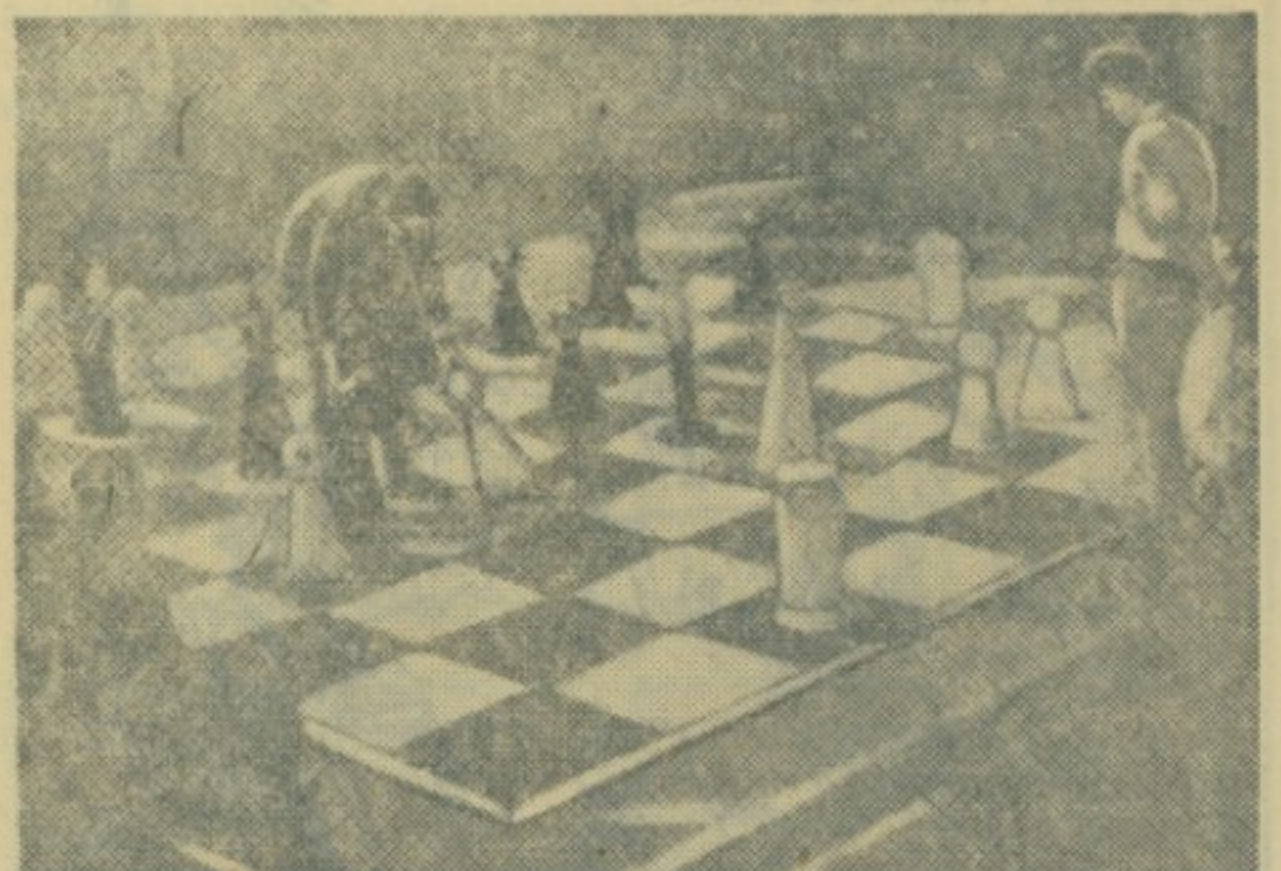
Техника скопске партијске организације скријена је у лето 1941. године у кући Кемала Муслије на периферији града. У је дној тесној и мрачној собици још исте вечери умножени су на гештетнеру први леши.

Полиција је упорно трагала за том малом партијском штампаријом, али иако њу није пронашла допали су затвора неки чланови партије. Из предострожности требало је гештетнер преместити на друго место. Кемалу Сејфули је једне вечери речено да преда гештетнер неком другу који ће га на заказаном месту у градском парку чекати.

У одређено време он је са својим пакетом стигао у парк. Тамо међутим није било никога. Није смео дуго да чека и зато се вра-

тио у кућу Муслије. Али како је било већ касно нису му хтели отворити. Закуцао је и на вратима још неких својих познаника без успеха, јер су се људи плашили да отварају пред полицијски час.

Не знајући шта ће Кемал је решио да потражи уточиште у „Дућаник џамији“ коју је чувао један његов познаник. Тако је гештетнер занеоћио на сигурном месту — крај минарета.

ТЕЖАК ПОСАО

Играње шаха у градском парку у Хамбург-Харбургу бити тешко да замислите ко-лики труд мора да уложи играч који жели да изведе ризички рад. Шаховска табла дугачка је и широка 4,80 метра, а фигура краља висока три четврти метра тешка је 3,5 килограма, али ни остале шаховске табле увек је заунису много лакше. Неће вам

ШЕРИФОВ СИН

Бледи и стидљиви младић коме су руке дрхтале кад би само покушао да опали из револвера, упустио се у борбу са шесторицом провалника и изишао је из ње као победник

Већина грађана општине Плато сматрала је да шерифу Брауну Кифу припада заслуга што је крај очиштен од свих непожељних елемената и заведен мир и ред.

Кифи је имао сина који је похађао школе и колеџе и уз гред се опорављао од сталних назеба. Остао је и у 22. години мршав, блед и стидљив, а отац да би га негде збринуо дао му је место у својој канцеларији. Иако је званично носио назив помоћника шерифа он је у ствари по цео дан седео за писаћим столом и свршавао административне послове, а догађало се да га понеки од активних помоћника шерифових пошале да тргне до лекаре да купи парче пите или му утрапи у руке своју пушку да је очисти.

Када би Браунинг, како му је било име, понекад ипак и покушао да опали из револвера, руке су му дрхтале а метак би одлетео далеко од циља. Са свирепим хумором људи са Запада, другови су једног дана исекли од саре неке старе чизме звезду; на њој

написали „Најбољи стрелац Запада“ па је закачили на његову блузу.

Једнога дана, лутајући по празној кући, младић пронађе једно одељење у подруму дубоко под земљом и тако изоловано да се пуцњи нису могли чути, које је неко, бог зна кад, удесио као стрелиште. Жеља која га је већ дужи времена мучила ближила се остварењу.

Већ следећег дана он поручи једној чувеној фабрици оружја да му пошаље два прецизна револвера и 10.000 метака. Када је примио пошључку он пажљиво сакри оружје и поче редовно да силази у подрум. Сваког дана пре него што би отишао на свој редовни посао испалио би по девет метака из сваког револвера вежбајући да гађа чз обе руке. У подне би опет сарађао да опали још двадесет метака и, увече још по пет.

Нико није знао за ове тајне вежбе. После три месеца остало му је само 500 метака и он поручи још 10.000. Када је утрошио и ту муницију могао је да погоди са 20 метара удаљености сваки пут, и то из било каквог положаја или нишањња тачно у центар мете. Најчешће је пуцао држећи револвер на куку, и то таквом брзином да би се запанили и чувени шерифи из старих дана. Почео је онда недељом да излази у прерију где је вежбао да у трку с коња гађа змије.

Руке му више нису дрхтале само то нико из његове околине није примећивао. Лице му је преплануло али сви грађани Платоа су видели на ње му само оно што су навикли. Браунинг међутим није чинио ништа да промени њихово мишљење, али је поручио изврстан број књига о гађању, лову и законима. Кад се прочуло, његови суграђани су му се још више смејали и није било ретко да му неко добаца:

— А, дечко, учиш из литературе да будеш шериф!

Једног јутра око 7,20 зазвони телефон у централу и један узбуђени женски глас рече да су крадљивци отерали цело стадо са ранча „Црвена равница“. Разговор је био прекинут у пола реченице. Чуо се само још женски ври сак, нека груба клетва и крклање. Телефонска централа је одмах обавестила шерифа а овај је послао сина да позове све виђеније људе из града. Брзо је припремљена потера, највећа за последњих неколико година. У десет часова грађани Платоа је остао пуст — сви људи; и судија, председник општине, адвокати и банкарски чиновници отишли су у потрагу. Једино је остао млади Браунинг коме је отац рекао:

— Боље се загнури у своја акта него да заузмеш коња кога може да појаше неки прави човек.

Нешто пре једанаест сати он погледа на свој ручни сат и поче да се спрема да крене на ручак, али га одједном обузе неко чудно узбуђење. Сети се краће и тога да су сви способни људи отишли са оцем, па се запита — одакле су ти крадљивци стоке могли да дођу и где су одвели више од 200 грла и неприметно их продали? Тихо звизну кроз зубе и брзо се опаса са своја два револвера која извади из фиоке.

Брзим кораком прође кроз главну канцеларију, кроз дворште и тихо за собом затвори капију. Готово трчећи дође до суднице, попе се на балкон и погледа низ главну улицу.

Широком прашињавом улицом са запада долазило је у галопу шест непознатих јахача. Није било више сумње — они су обавештени да у месту нема никог и хтели су да искористе ситуацију и опљачкају банку. Петорица хитро сјахаше а шести остаде на коњу да држи узде осталих и осматра околну страну са све стране са упереним револвером у другој руци.

Када се вежбао да гађа Браунинг није ни слутио да ће доћи у оваку неприлику. Желео је једино да запањи своје суграђане када са својим породицама изађу на пикник — да им покаже како гађа боље од оних који су му се смејали.

Разбојници, који су сазнали да се у банци налази готово милион долара, извели су трик са телефонским позивом тобож са ранча „Црвена равница“ удаљеног преко педесет километара.

У Браунингу се пробудио син старог шерифа. У питању је био понос, закон, правда, доказ храбрости.

— Морам — одлучи он. — Треба да пуцам први!

Али, он се присети — шериф Кифи никад није почињао пре него што се сигурно увери да се злочинац неће прелати.

Три жене, петоро или шесторо обичних људи и неколико шарфа са запрепањеним су гледали непознате јахаче. Нико није схватио шта се догађа све до тренутка када се човек у седлу окрену, подиже руку са револвером и поче да пуца. Браунинг је сада имао пуно право да одврати ватром.

Једно зрно пролете поред њега, друго се у ваздуху миомонђе са његовим и човек на коњу се ухвати за груди и сруши. Његов револвер удариши о плочник још једном опали али метак одлете ко зна где. Коњи се узнемирише и разбежаше на све стране.

Пуцњи измамише двојицу пљачкаша из банке, а Браунинг разазнавши њихове силуете у сенци настрешице, са два метка их обори. Притрча онда улазу и прибавиши се уза вид баци поглед унутра испред прозорчета на коме је писало „каса“ и примети једнога. Обојица опалише истовремено. Метак пролете поред главе Браунинга а разбојник остаде да лежи на поду. Поред једног од трезора пронађе и петог у тренутку када је трпао у џак новчанице. И њега „умири“ једним метком. Последњи бандит изађе иза једне преграде високо уздигнутих руку. Поглед му се заустави на непомичним телима његових другова и он лагано рече:

— Дечко, казали су нам да не треба ништа да се плашимо — пошто си у граду остао само ти, а ти не би погодио ни капију са два метра!

Пошто је видео да је преварен, стари шериф са целом пратњом сутрадан крену на траг у град, верујући да је телефонски позив био само неумесна каубојска шала. Кад предвече стигоше сви их дочекаше на тргу. Једна жена потрча ка њима вичући:

— Шерифе Кифи, јуче у подне су разбојници покушали да опљачкају банку.

— Шта! — викнуше готово сви у глас. — Јесу ли одвели новац?

— Нису, млади Браунинг их је спречио. Петоро су у мртвачници а шести у затвору!

— Браунинг их спречио! — једва проговори стари шериф дрхтавим гласом — А он... шта је са њим?!

— Жив је, шерифе, жив!

Занимљивости о птицама

Орнитолошке станице прстеном обележавају сваке године велики број птица селица. Франуска обележи годишње више од 150.000 птица, али у овоме су ипак прваци САД и Канада које обележе 600.000 „путника“. Заједно су ставиле око 12 милиона прстенова од оснивања ове организације. Међутим ових птица је нађено свега око 900.000 или 7,5 одсто.

Патке и гуске су биле познате још старим Египћанима. Барелефи на старим гробницама представљају све фазе гајења ових птица које су

на „научни“ начин кљукане пре него што су доношене на продају на специјалним пијацама.

Луј XIV је тражио од поморских капетана да приликом својих пловитаба купују папагаје да би их после давали лепим женама или чувеним личностима. Извесни папагаји су тако „ушли у историју“. Седмог маја 1929. године је умро један папагај који је припадао маршалу

Масени и са њим се Наполеон често играо.

Корморана (морских гаврана) и пеликана који живе у групама има више од 15 милиона у Пацифику дуж обала

да Перуа. Они прождеру око 5 милиона тона рибе сваке године а за исто време риболовци, настањени на обали, у вате својим мрежама око 4.000 тона.

Једна Американка је 1961. године завештала тестаментом суму од 3 милиона старих француских франака за одржавање своја два љубимца-далматинска пса, Бутона и Циндера. Сваког месеца треба да се одваја по 15.000 франака за њихову исхрану.

Да ли мрави служе као козметичко средство птицама? Можда, јер чворци и врране радо узимају у свој кљун мраве и њима трљају своје перје или кожу нарочито око крила и репа. Научници препостављају да им киселина коју они излучују служи као средство против паразита. Вероватно није у питању „парфем“ јер је већина птица погупно лишена чула мириса.

Субота, 4. август 1962.

ЦРНА МАРИЈА

Једне касне вечери у септембру 1791, четворо тешко натоварених кола се котрљало низ неравне улице града Филаделфије. Испод грубих шаторских крила у сваком колу се налазило по један топ. Циљ путовања је био Портсмаут у Њу Хемпширу.

Овај мали караван путовао је по налогу министра финансија Сједињених Држава Александра Хамилтона. Млада држава је већ била запала у дугове а кријумчари су царинске приходе svelи на минимум. Хамилтон је зато био приморан да затражи од

Конгреса нарочита овлашћења и нареди изграђивање наоружаних бродова који би били у стању да се супротставе кријумчарским лабама.

Први од њих, скутер „Скамел“, чекао је спреман у луци Портсмаута, а топови на колима били су намењени овом, како би се рекло, првом противкријумчарском броду.

Али ни противничка страна није спавала. Док

су се кола лагано кретала друмом, на једном мрачном месту чекала је добро постављена засада. Кријумчари су железели да се докопају топова и изоружају своје бродове да би постали прави господари обале.

У Филаделфији, где је живела, црквиња по имену Марија Ли била је добро позната по својој природној снази. Она се те вечери налазила у једним колима.

Кријумчари су из мрака напали караван — по више њих се бацило на свака кола.

Први нападач који је скочио на кола Марије Ли, добио је такав ударац да је просто одлетео на земљу. Убрзо је Марија постала главни циљ нападача. А она је ударила око себе како је стигла: један је пао разбијена носом, другог само што није удавила, двојицу је одигла са земље и тако протресла да су се растајали с душом. Избацила је тако из борбе шест нападача.

Видевши ово и остали чланови каравана удвостручише снагу. Ускоро посталоше неоспорни победници и кријумчари се дадоше у бекство.

Ова борба и још неке друге каснијих година у којима је Марија учествовала бранећи закон и ред, толико су је прославиле да је ускоро настала узречница ако би се хтело рећи да се неко позове да брани закон: „Зовите црну Марију“.

ОПЕРАЦИЈА „ЛАЖЉИВАЦ“

Пошто је још једном про- верио да су у целој кући светла погашена Харолд Јанингс је отворио прозор и пажљиво изврио на мрачну улицу. После све чећних прелета савезничких бомбардера у току послед- њих неколико месеци замра- чење Осла је било потпуно.

Тачно у поноћ требало је да отпочне да ради једна ма- ла али јака отпремна станица смештена у канџу за смеће у дворишту једне куће недале- ко од места где је Јанингс стајао на стражи. Поред о- дашиљача који је танком, до- бро камуфлираном жицом био везан за антену на крову на- лазила се мала справа темпи- рана тако да у неједнаким интервалима даје серије Мор- веових сигнала, који су за оне што их ухватиће могли ли- чити на шифру али који, у ствари, нису представљали ништа.

Било је више него сигурно да ће немачки ловци успети одмах да ухвати „емисију“ и већ после неколико минута отпочну лов на „шпијуна“. А то су управо савезници и же- лели.

Док они буду опкољавали крај у коме се налази стани- ца и док претресају станове не би ли нашли савезничке а- генте, друга станица, она пра-

ва, требало је да почне са да- вањем извештаја.

Јанингсов задатак је био да преко одређеног телефон- ског броја обавести своје другове када Немци дођу до краја у коме се налазио „ла- жњи отпремник“. То је био најповољнији тренутак да се почне са правим емитовањем, пошто ће тада већина лока- тора бити заузета ловом на онај „лажни“.

Када је осам минута после поноћи у малу улицу испод Јанингсовог прозора улетео први немачки аутомобил из кога су почели да искачу до- зуба наоружани есесовци, Ја- нингс је пришао телефону. Почти су му у мракч напали- ли бројчаник и почели да о- крећу цифарник. Изговорио је неколико напред уговорених речи које су означавале да се све одвија по плану, а онда спусти слушалицу.

Немци су читаву три сата претраживали целу околину али су отишли празних шака, не успевши да пронађу чак ни лажни отпремник јер нико није могао да претпостави где се налази.

Три вечери је покушај по- нављан, а овог пута у Ста- вангеу а одмах следеће ноћи у Бергаму. Вешти норвешки радио-техничари успели су да направе десетак аутоматских станица које су крили на нај-

немогућнијим местима. Немач- ка команда је беснела. Савез- нички конвоји су у послед- њем тренутку мењали правац а немачке подморнице и рат- ни бродови без успеха трага- ли за њима по мору. Из Бер- лина су послати нарочити стручњаци. Наређење је било да се по сваку цену спрече савезнички агенти у Норвеш- кој да на време шаљу своје извештаје.

После недељу дана Немци су успели да пронађу први „аутомат“. Нигде у близини није било никога. Отпремник је слао своје бесмислене си- гнале са врха неког старог, напуштеног лучког магацина.

Пошто су стручњаци па- жљиво проучили цео механиз- ам постало им је јасно да их савезници вуку за нос. Изда- то је одмах наређење да у све важније градове дође још неколико јединица лова- ца на радиостанице. Није им преостало ништа друго не- го да лове, не само ону ла- жну, већ да хватају сигнале праве станице и крену за њом у лов.

Али и овог пута савезници су били мудрији. Пошто су знали да су Немци прозрели њихову тактику, они су, од- мах после откривања „ла- жљивца“, на три разна секто- ра града пустили да истовре- мено раде слични уређаји. О-

Док су Немци по Ослу тражили лажне отпремнике, савезници су мирно обављали значајне акције

према којој су Немци имали за хватање сигнала није била довољна за овако масован лов и немачки командант је направио грешку коју су са- везници управо и очекивали: послао је хитан позив да се из оближњег места у Осло пошаље још једна јединица радио-локатора.

Те ноћи су савезници баш из тог места у коме више ни- је било опасних непријатеља послали исцрпан извештај о доласку специјалне јединице немачких најновијих извиђач- ких авиона који су имали да помогну бродовима ратне морнарице у тражењу конво- ја. Овај извештај био је од огромне важности и губитак три аутоматске станице које су Немци пронашли у Ослу представљао је ситуацију.

Геступо је беснео. Опера- ција „лажљивац“ трајала је већ читаву два месеца. Пре- дузете су ванредне мере али је резултат углавном био тај да су се немачки магацини пунили запленим „лажљив- цима“.

Најзад, после пуних седам- десет дана, Немци су толико ушли у ствар да су по зву- ку разазнавали „лажљивце“. Ухваћена је тек тада прва група савезничких везиста ко- ји су руководили једним од правих одашиљача. Постало је сувише опасно преносити „лажљивце“ с једног на дру- го место и савезничка коман- да је издала наређење да се операција обустави.

Савезници су имали огром- не користи од свог успелог трика, а Немци све до краја рата, не само у Норвешкој већ и у другим окупираним земљама, никако нису били сигурни да ли су њихови ло- катори на трагу праве тајне савезничке радио-станице или неке ништавне апаратуре ко- ја им само задаје муке.

Градови већи од земаља

Према најновијим ста- тистичким подацима, То- кио је са својих 9,7 ми- лиона становника нај- многољуднији град на свету. Сам Токио има више становника него читава Белгија која их има 9,1 милион. На дру- гом месту је Лондон ко- ји са својих 8,4 милио-

на има више становни- ка но читаву Грчка (8,3). Град Њујорк и др- жава Шведска имају ист- и број становника: 7,5 милиона. Шангај са 7,4 милиона становника на најбољем је путу да сти- гне Њујорк и Шведску. Затим долази Москва с 5,8 милиона становни- ка (више него Швајцар- ска), Калкута са 5 (ви- ше него Данска), Бом- бај са 3,6; Сао Паоло и Чикаго са 3,5 (исто као Норвешка), Лењинград са 3,3; Мексико Сити 3,2; Париз са 2,9 и Бер- лин са 2,3 милиона ста- новника.

WALT DISNEY

ПИЛОТ ЗА МЕСЕЦ

НА ПУТУ ЗА БАЗУ У ГЕНЕ- РАЛОВОМ МЛАЗНОМ АВИОНУ...

ТАДБОТЕ, ЖЕЛИМ ЈА- САН ОДГОВОР: ОДАКЛЕ ЈЕ И ШТА ЈЕ ТА ДЕВОЈКА?

ОБАЈ... ГОСПО- ДИНЕ...

РЕКИ КУ ВАМ КАСНИЈЕ... ЈА... ОПЕТ МИ ЈЕ МУКА...

НА ДАН ДАНСИРА- ЊА РАКЕТЕ...

Т-МИНУС-ТРИДЕСЕТ МИНУТА, ТАДБОТЕ... ЈЕ ЛИ СВЕ У РЕДУ?

ОБЕКАМ СЕ БОЉЕ, ГОСПОДИНЕ САД КАД СМО УПО- ТРЕБИЛИ ОМО- ТАЧИ ПРОТИВНОГ ЗРАЧЕЊА!

МММ... ПРОВЕ- РИЛИ СМО ФОРМУЛУ И УВЕ- РИЛИ СЕ У ЊЕ- НУ ВРЕДНОСТ!

УЗГРЕД, КАПЕТАНЕ... КАКО СТЕ ДОШЛИ ДО ТЕ ФОР- МУЛЕ?

КАКО ДА ВАМ КА- ЖЕМ... ПА ПРОСТО... ПАЛА МИ ЈЕ С ПЛАВНОГ НЕБА!

ДОБРО... Т-МИНУС- ДВАДЕСЕТ ДЕВЕТ МИНОГ ОРЕ- КЕ, ТАД- БОТЕ!

ХВАЛА ВАМ ГЕНЕРАЛЕ!

СЕКУНДИ СУ ПРОТИЦАЛИ...

ПОЗОРИ Т-МИНУС-ДЕ- СЕТ СЕКУНДИ... Т-МИ- НУС ДЕВЕТ СЕКУНДИ!

Т-МИНУС-ДВА СЕКУНДА... Т-МИНУС- ЈЕДАН СЕКУНДА...

...ПАЛИ!

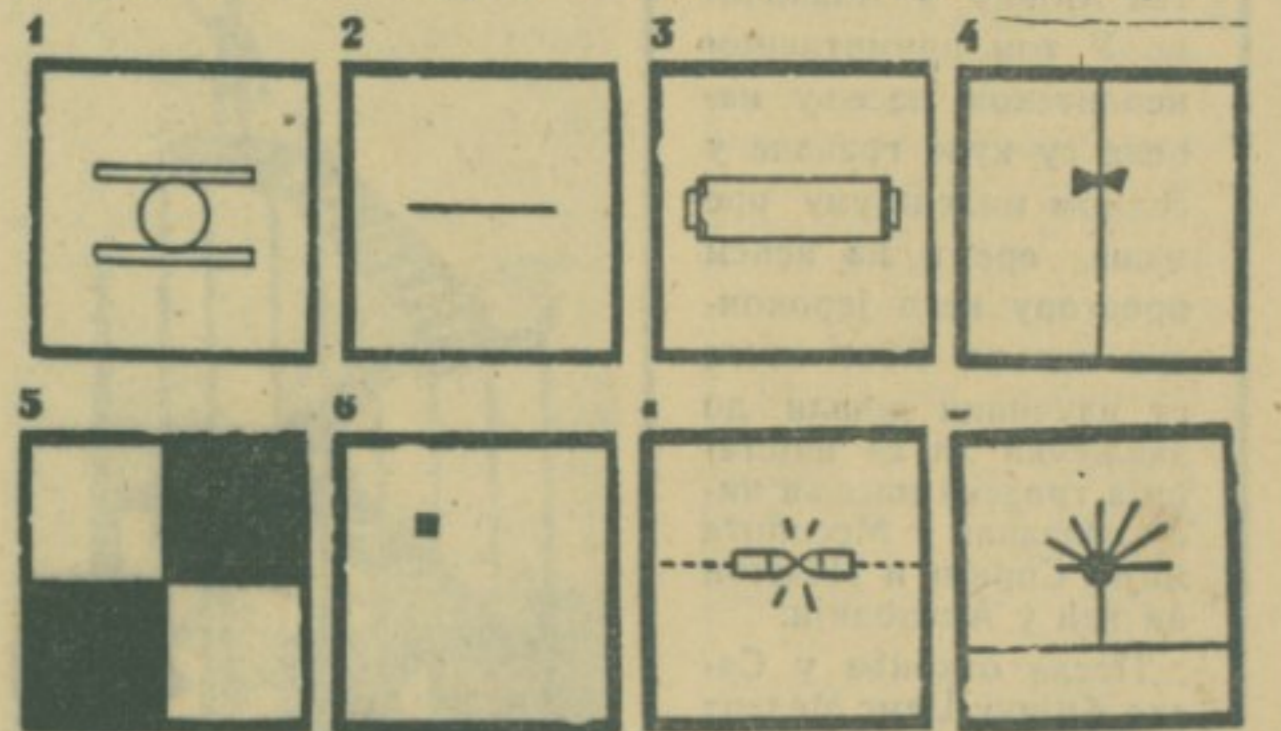
ТАДА ЈЕ, УЗ ЗАЛУШНУ ТУЋА- ВУ РАКЕТА СТАЛА ДА СЕ ДИЖЕ... КАО У АГОНИЈИ НЕОДЛУЧНОСТИ...

НАСТАВИТЕ СЕ

ШКОЛА ДОСЕЋЉИВОСТИ

„Сендвич с парадајзом“ и сендвич других шљивих црте- жа које видите на овој стра- ници, узети су из албума аме- ричког уметника Роџера Прај- са: „Да би се овако цртало не треба много талента, већ мно- го домишљености и духа“ —

Одговори: 1. Сендвич с це- лим парадајзом. 2. Једна Пи- касова слика посматрана поре- барке. 3. Опранг и испеглана хармонија. 4. Човек је ушао у лифт, окренуо се, врата су се аутоматски затворила за- робивши међу својим крили-

каже Прајс. — Али, додајемо ми, потребно је исто толико духа да би се одгонетнуло шта је овде нацртано. Поку- шајте да погодите шта пред- стављају ови Прајсови црте- жи.

ма његову лептир машину. 5. Шаховска табла за почетни- ке. 6. Трунка упала у око не- видљивом духу. 7. Неверова- тан случај у двобоју пишто- љима. 8. Паук који на разбоју изводи стоји.

ПОД ТРОПСКИМ СУНЦЕМ

ПУСТОЛОВАН ЖИВОТ АЛФРЕДА АЙЗЕНШТЕТА

Један од десеторице најбољих фоторепортера света, почео је животну каријеру продавањем дугмади и каишева. Да би дошао до жељеног снимка не преза ни пред највећим опасностима јер за њега је фотографисање и позив и страст

је присутан је увек и Алфред Ајзенштет са својом камером којом „хвата“ догађаје за сва времена.

Отац трговац је дечака васпитавао „строго и како се

ИСПРЕД ЗАХУКТАЛОГ ВОЗА

пристоји“. Породица се преселила у Берлин пред први светски рат а после њега остала без икаквог иметка. Требао је да Алфред наследи оца. Продавао је дугмади и каишеве све док му једног дана један пријатељ није показао увеличавајући апарат. Отада за Ајзенштета постоји само фотографија. Прва његова мрачна комора била је купатило у породичном стану у Вилмерсдорфу. Године 1929. напустио је коначно трговину и постао професионални фотограф. Већ прве његове фотографије су побудиле такво интересовање да су му најчувенији немачки илустратори часописа давали за њих огромне суме. Годину дана касније постао је репортер у „Асошиетед пресу“. Његове фотографије су се појавиле у листовима целог света. Снимао је чувене личности онога доба као Герхарда Хауптмана, Томаса Мана, Карла Цукмајера, Марлену Дитрих и многе друге.

Као противник нацизма напустио је 1935. Немачку и у Њујорку је примљен раширених руку јер је његово и-

НА МЕСТУ ДОГАЂАЈА

ме прешло већ преко океана.

Већина фотографа после десетак година напушта тај сувише напоран посао али Ајзенштет се њиме бави већ преко 20 година. Ако треба да начини какав интересантан снимак он не преза ни од какве опасности. Једном је у Токију, да би направио снимке у једној тајној кошкарници, дозволио да га везаних очију одведу у неку јазбину ико је био свестан да одатле можда више неће жив изаћи.

Када је редакција „Лајфа“ захтевала да фотографише ураган, био је везан за један стуб на палуби „Квин Елизабет“ и остао тамо пет часова. Сlike које је том приликом направио изазвале су сензацију.

У влажним шумама Суринама уједали су га огромни отровни мрави а када је чукао на прашумском дрвету високом 60 метара да би снимио рађање сунца у боји, „загрлила“ га је једна опасна змијурини.

Са Хемингвејем је морао да пије цин из водених чаша; када је касније пицаца фотографисао при подводном риболову он га нехотице замамо није из свог чамца радио својим харпуном.

— Када имам камеру у руци заборављам шта значи страх, — каже Ајзенштет. — Док не дођем до слике коју желим, губим потпуно смисао за све па и за страх.

О његовом успеху његова жена Кети каже: — Упркос његовим година-

У ШУМАМА СУРИНАМА

ма радозналост и жеља за знањем га не напуштају — они су стално живи као у правог детета. Не постоји ништа што га не интересује — и зато он све види. И ја, откако гледам свет његовим очима, као да сам тек прогледала. Код куће он никад не фотографише, сакрива свих својих осам камера. Уместо тога страшно се посвећује својим „тераријуму“ са само тропским биљкама које је доно-

сио са својих путовања. Још нешто — он увек спава са два сата на руци. Ако би се случајно десило да један стане други га неће изневерити! И дању носи по два сата које, чим дође кући, замењује са друга два јер, каже, „сатови треба сваки дан да се загревају!“ У његовој соби један педометар (бројач корака) јер хоће да зна колико хода. Досада је годишњи просек био око 1.300 километара.

ЗРНА ЗНАЊА ИЗ ЗБИРКЕ ЧИКА СТАЈЕ

Кад се чине велика дела тешко је допасти се свима (грчка).

Злоба чини човека демоном а злобна жена ствара пакао (данска).

Кад се једанпут осолимо, не може се више без соли (дантон).

Добро је да брод има два сидра (грчка).

Лисица не осећа свој мирис (енглеска).

Све што се клати не пада (француска).

Да бисте живели душите да и други живе (шпанска).

Ако кажеш неку тајну свом пријатељу, води рачуна да и он има такође свог пријатеља (турска).

Највећи магарац од тројице људи није онај који то мисли (Ла Фонтен).

Узбуђење нас покрене из непокретности — то је његова главна заслуга (Оскар Вајлд).

Обазрив човек не чини своју козу вртларом (мађарска).

Боље је бити на репу лава него на глави лисице (јеврејска).

Онде где је коза привезана ту треба и да брсти (француска).

Ако не ухватиш коња за гриву, узалуд ћеш га хватати за реп (српска).

Треба много трпети или умрети млад (данска).

Срећно лице је добра препорука (енглеска).

Част треба да буде мамуза за врлину а не узенгија за охолост (енглеска).

Ни само звоно нема увек исти звук (српска).

Нужда је доктор лукавства (француска).

Стара мачка никад се не опече (ирска).

Само пријатељева рука води три из срца (француска).

Мач наводи на насиље (грчка).

У златној кући часови су од олова (швајцарска).

И тебе се тиче ако гори кућа твог суседа (латинска).

Прекинуто уже може да буде поново везано, али чвор ће се увек видети (персијска).

Где има живота има и наде (Сервантес).

Нема кашике која никад није додирнула ивицу лонца (кинеска).

Рат се започиње кад се хоће, а завршава се кад мора (италијанска).

Не буди никад понизан пред вишима, ни горд према нижима (америчка).

Да би постао велики треба бити мали (француска).

Врх изгледа као да пара небо а пут који води до врха назван је истрајност (јапанска).

Ако немамо времена да будемо сами са собом, немамо ни времена да будемо срећни (Албер Ками).

Ја не остављам никад за сурта оно што могу да учиним преко сурта (Оскар Вајлд).

Кад се воли — ни одсутност ни време не представљају ништа (Алфред де Мисе).

Апетит долази једући (Рабле: Гаргантуа).

Ко служи добро својој земљи не позива се на претке (Волтер).

Велики дуг је кревет пун трања (народна).

НЕМАТОДЕ

Нематоде прождиру деценије део земље у свету. Немају мозга, али им то не смета да се већ столетима играју са људима. Лишени су чула мириса, али иду одређеним правцем као ловачки пси.

Кончати црви, нематодје, чије је име узето из старог грчког језика, настањивале су Земљу по свој прилици пре но што се човек на њој појавио. Пошто их има око 10.000 врста, сматрају се најразноврснијом и најраспрострањенијом породицом животиња али која се врло ретко виђа. Налазе се од поларне тундре до најдубљих места у тропским морима. Друге нематодје живе као паразити у организму риба, птица, инсеката и сисара. Највећа нематодја, дугачка 8,25 метара, шета се у утроби кита, док најмања, дуга трећину милиметра, може да се нађе у човеку.

Има опасних и безбесних нематодја, а највећи данак не плаћају им животиње већ биљке и пољопривреда. Према процени стручњака, кончати црви сваке године униште у свету летину у вредности од више хиљада милијарди динара. Пошто је у Европи опустошила велики део плодне земље на којој је успевао кромпир, кромпирова јегуљица, једна врста нематодје, прешла је на неки начин Атлантик и по-

јавила се 1941. године у Сједињеним Државама Америке. За 14 година она је тамо онеспособила за род 5.000 хектара доброг земљишта, а пре неколико година појавио се још један нежељени раст из групе кончатица црва, сојина јегуљица.

Уста овог црвића, нарочито уста женке, наоружана су једном иглицом која сече и цепа корен биља. Пошто избуши рупу, у њу завуче главу и у тки-

во корена убризга једну течност која му олакшава исхрану кореновим соком. Кад поједе своју последњу порцију, женка нагло набубри и излучи желатинасту масу у којој снесе јаја. Из њих се убрзо изле-

гу нове нематодје. Идући за примером своје мајке, младунци се халапииво хране, расту и женке носе јаја. Ако не постоје повољни услови да се млади излегу, јаја остају неоштећена по више година.

Услед озледа корена, плесни лако налазе место да се у њега угнезде. Све већа количина нематодја и плесни пресеца путеве којима се стабло храни и биљка почне да кржљави. Човек успева да открије опасност и њен узрок обично кад је већ касно.

Због велике штете коју причињавају, онедавно је створена нова грана зоологије, нематологија. Рачуна се да у свету има свега две стотине стручњака који се баве овом науком. Задатак им је изучавање животиња да би се нашло сигурно средство против њих. Али, нематодје још не могу да се похвале великим успесима. Да би загонетка била већа, пред стручњаке се испречио још један проблем. Наиме, више пута се догодило да су културе нападнуте нематодјама, после убризгавања у корен извесних лекова, нагло бујале и давале више плода и бољег квалитета но здраве културе на сличном земљишту. Пошто сами лекови не утичу на плодност ових култура, нематолози ће морати да реше и ову тајну.

ЈЕРИХОН НИЈЕ НАЈСТАРИЈЕ ЉУДСКО НАСЕЉЕ

Доскора се веровало да је Јерихон најстарије људско насеље са зградама од тврдог материјала, а најновија археолошка истраживања на Средњем и Блиском истоку показала су да постоји још неколико насеља која су бар исто толико стара ако не и старија.

Неколико шпанских археолога који су вршили ископавања недалеко од Витлејема пронашли су зид од опеке грађен 7.000 година пре наше ере. Амерички археолог др Џејмс Меларт објавио је готово у исто време резултате својих истраживања у Сатал Хијку у Анадолији. У том примитивном неолитском насељу налазе се куће грађене у седмом миленијуму пре наше ере и на већем простору него јерихонско насеље. Због овога су научници дошли до закључка да се најстарија градска насеља нису налазила у Месопотамији, Сирији и Палестини већ у Анадолији.

После открића у Сатал Хијку Џејмс Меларт је истражио неолитско насеље Хакилар и нази довиме неких његових грађевина нашао фреске које представљају најстарије до данас познато зидно сликарство.

Од злехуде стипендије сликар Анастас Јовановић купио је пресликавајућу машину и тако постао први фотограф међу Јужним Словенима

НАШ ПРВИ ФОТОГРАФ

гер је око 1840. године усавршио фотографију. Тај нови начин „прсликавања“ на плоче, превучене одређеним хемикалијама, назван је „дагеротипија“ а фотографије из тог времена познате су као „дагеротипи“. Дагер је те године послао два дагеротипа аустријском цару Фердинанду.

„И наша академија у Бечу — пише Јовановић у свом „Животопису“ — добила је гслицице на углед. Оне су представљале неке пределе с кућицама. Нашим ђацима академије објашњавано је како је тај Дагер пронашао да помоћу хемије и оптике може снимити свашта из природе, на једној бакарној, сребром превученој плочици. Ја сам га образе гледао и врло су ми се допали“.

Убрзо затим бечки професор Пецвал „пронађе састав стакла за ту машину, јер Дагер је са обичним увељичавајућим стаклом фотографисао и требало му је саг — два док је снимео“. Према нацрту професора Пецвала један бечки оптичар је израдио много практичнију фотографску „машину“ и изложио је у свом дућану на углед.

„Када сам је видео, толико сам зажелело имати једну такву машину, да сам само на то мислио“. Жеља му се испунила. Од стипендије, коју је примао као српски питомца у Бечу, одбијено му је око 100 форината за куповину „пресликавајуће машине“. Пре њега била су само два купца, тако да је Анастас Јовановић постао власник „машине №3“, дакле треће у свету, и са њом почео врло успешно да ради.

„Могу дакле рећи, пише он, да сам у целом славенском свету први који сам почео, да се занимам фотографијом“. Свој „Животопис“ Анастас Јовановић писао је око 1898. године, и говори о фотографијану он каже: „И зацело сам данас једини још жив од оних који су први почели тај посао, јер од то да има 58 година, а ретко је ко тако млад почео и слабо се толико интересовао као ја. То ми је најмилија забава. Све доцније проналаске око фотографије пратио сам и занима се, и нисам оставио док нисам сазнао и сам на-учио“.

И још је у једној ствари тачност, ако се гледају кроз Анастас Јовановић био међу два сочива. Усавршио је првима: у усавршавању стереоскопских слика које дочаравају готово савршену пластичност, ако се гледају кроз два сочива. Усавршио је првима: у усавршавању стереоскопских слика које дочаравају готово савршену пластичност, ако се гледају кроз два сочива.

пије израдио“. Својим радима он је изненадио у том послу дотада познате и једине мајсторе Французе, а у једној научној књизи, која је педесетих година прошлога века објављена у Бечу — каже се: „... израда првих стереоскопских слика у Бечу заслуга је и почаст Г. Анастаса Јовановића“.

КАКО ЈЕ УХВАЋЕН КОМАНДАНТ ЧЕТНИКА Дража Михаиловић

Од недеље 5. августа „Политика“ почиње да објављује велику хроник у којој се први пут обелодањује акција органа безбедности — хватања Драже Михаиловића.

ЧИТАОЦИ: Осигурајте свој примерак „Политике“ код вашег продавца новина.

РЕВИЗОРИ: На време обезбедите довољан број примерака „Политике“ за ваше читаоце.

НЕ ЗАБОРАВИТЕ: Од недеље 5. августа читајте у „Политици“ документовану, узбудљиву хронику о највећем подвигу наших органа безбедности — како је ухваћен Дража Михаиловић.

Добар ауто-стопер

Ауто-стоп је практичан и економичан. Аутомобилисти и тако пролазе путевима често, нарочито сада за време годишњих одмора. Али они су понекад луди и прођу пуном брзином поред кампера, пешака... и ни главу на њих не окрену. Због чега? Најчешће због тога што имају лоше искуство са несвесним појединцима а од тога трне и они којима је ауто-стоп неопходан. Јер има стопера који су индискретни, неучтиви и који злоупотребљавају добру вољу аутомобилиста. Ево неколико савета шта треба да избегавате ако нећете да идете читаво време психице...

АКО БУДЕТЕ ТРАЖИЛИ ОД ВАШЕ МАЛЕ ДРУГАРИЦЕ ДА ЗАУСТАВИ НЕКИ КАМИОН ИЛИ АУТОБУС ДА БИ СЕ И ВАС ДВАДЕСЕТОРО ПОПЕЛИ У ЊЕГА — НЕМОЈТЕ СЕ ЛУТИТИ АКО ШОФЕР ТРАЖИ ДА ПЛАТИТЕ СА КУЦОМ У РУКАМА НЕЊЕТЕ ИМАТИ МНОГО СРЕЋЕ, НАРОЧИТО АКО ЈЕ ШОФЕР ЉУБИТЕЉ МАИКА...

АКО БУДЕТЕ ИМАЛИ СУВИШЕ СТВАРИ НИКО СЕ НЕЊЕ ЗАУСТАВИТИ ДА ВАС ПРИМИ, АЛИ И АКО ИХ НЕМАТЕ НИМАЛО — ЈЕР БЕТЕ У ТОМ СЛУЧАЈУ НАЗЕПСТИ!

ЕКСЕРИ? ВИ ИХ СВАКАКО НЕЊЕТЕ СТАВИТИ НА ДРУМ, ЈЕР АКО НАНЕСУ ШТЕТУ КОЛИМА НИ ВАМА ОНА НЕЊЕ КОРИСТИТИ!

ПОКУШАЈТЕ... ВИДЕТЕ ВАС БОЉЕ...

ОБАКАВ ТРИК ВАМ НЕ БИСМО ПРЕПОРУЧИЛИ

АКО СЕ ПРЕБУЧЕТЕ У ПОЛИЦИЈАЦА И ЗВИЖДАЉОМ ПОКУШАТЕ ДА ЗАУСТАВИТЕ НЕКИ АУТОМОБИЛ, ОН ЊЕ СВАКАКО СТАТИ... АЛИ СИГУРНО НЕ БЕТЕ УБИ У ЊЕГА

АКО БУДЕТЕ ЧЕКАЛИ У ВАШЕМ ШАТОРУ... МОЖЕ ВАМ ОДМОР ТРАЈАТИ ЦЕЛУ ГОДИНУ, А НИКО НЕЊЕ ДОЊИ ДА ВАС ПОВЕЗЕ.

НЕМОЈТЕ ДИВЉАЧКИ КРИЧАТИ, НИТИ СТАЈАТИ СА СУПРОТНЕ СТРАНЕ ОД ВОЗАЧА ЈЕР СЕ МОЖЕ ДЕБИТИ ДА ЗБОГ ВАС НАЛЕТИ НА НЕКО ДРВО

ХВАЛА НА 20 МЕТРА

НА 50 МЕТРА

БУДИТЕ ПАЖЉИВИ И ДОБРО СВЕ ПРЕД ВИДИТЕ, АЛИ ИПАК НЕ ИСУВИШЕ ЈЕР ВАС МОГУ СМАТРАТИ ПРОФЕСИОНАЛНИМ АУТО-СТОПЕРОМ.

ИЗБЕГАВАЈТЕ ДА СЕЈЕТЕ МА ГДЕ ПО ПУТУ ОЗНАКЕ „СТОП“ ЈЕР ЈЕ ТЕШКО И ПОСТАВИТИ ИХ

У ПОБРАТКУ, ДА БИТЕ ПРОДУЖИЛИ ОДМОР, НЕ БУДИТЕ НЕИСКРЕНИ ПРЕМА СЕБИ СТАВЉАЈУКИ ПРТАЉ КРАЈ ПУТА И СТОЈЕКИ У НЕКОМ БОРГОКАКУ ГДЕ НЕ ПРОЛАЗЕ АУТОМОБИЛИ

АНЕГДОТЕ

ГОСПОДАР ГРЧКЕ

Атински војсковођа и државник Темистокле (око 525 — око 460. пре наше ере) имао је обичај да за свог малог сина-љубимца каже: „Овај малишан је господар читаве Грчке!“

— Како то? — запитао је једном Темистокла неки његов пријатељ.

— Сасвим једноставно — одговорио је он. — Он господари својом мајком, његова мајка господари мноме, ја господарим Атињанима, а Атињани господаре читавом Грчком.

ОДГОВОР ДИПЛОМАТЕ

Мадам де Стал, која је чак и кад је била у подмаклим годинама волела похвале и тражила да јој се указује пажња, возила се једном по Женевском језеру са својом ћерком и лукавим француским државником Таљераном. У једном тренутку она изненада запита Таљерана, који се био задубио у разговор с њеном ћерком, да ли би он у случају да се чамца преврне прво спасао њу, мајку, или њену кћи.

— Мадам, — одговорио јој је Таљеран галантно — за једну жену која је толико славна и која има толико талента као што је случај с вама, ја никад не бих претпоставио да не уме да плива. Због тога бих најпре спасао вашу ћерку.

НЕ ТРПИ ПРОТЕКЦИЈУ

Француски државник Мирабо стварао је себи многе непријатеље и добијао је позиве на двобој тако рећи на непрекидној текућој траци. Али, на све те изазове одговарао је кратко: „Господине, добио сам ваше цењено писмо и ваше име унео сам у своју листу. Морам вам рећи да је моја листа чекања веома дуга а ја немам обичај да икоме дајем предност. Известите вас кад дођете на ред.“

НАЈВЕЋА ДОВИТ

Кад су Ајнштајна упитали који је проналазак у хемији имао највећег утицаја на човечанство, он је одговорио:

— Хемикалија која мења боју женске косе.

ЈАДНИЦИ

ПО РОМАНУ
ВИКТОРА ИГОА

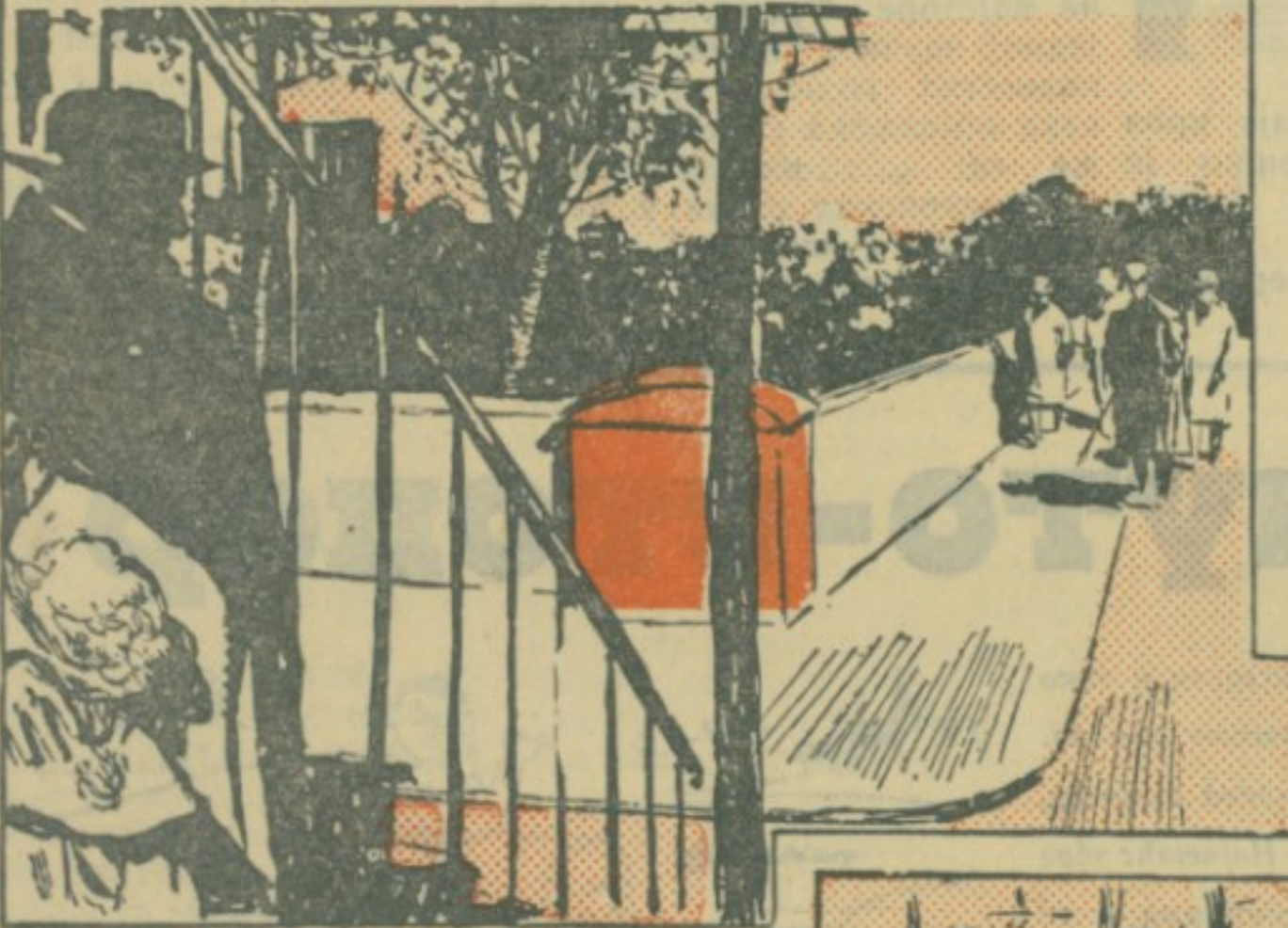

МОК ЈЕ БИЛА ПУНА МЕСЕЧИНЕ ЈАН ВАЛЖАН СЕ КРЕТАО ДУЖ ЗИДОВА, ПО МРДНОЈ СТРАНИ УЛИЦА, ОСМАТРАЈУКИ СВЕТЛЕ СТРАНЕ. ИШАО ЈЕ И НЕ ЗНАЈУКИ КУДА ЋЕ...

КАД ЈЕ НА ЦРКВИ СЕН-ЕТИЈЕН ИЗБИЛО ЈЕДНАДЕСЕТ ЧАСОВА, ПРИМЕТИО ЈЕ ТРИ ЧОВЕКА КОЈА СУ ГА ПРАТИЛА. БРЗО СЕ ПРИБИО УЗА ЗИД.

ПРЕЏИ НА ОВУ СТРАНУ, КОЗЕТА!

ОКО ПОНОКИ ПРЕШАО ЈЕ ПРЕКО АУСТЕРЛИЦКОГ МОСТА НА ДРУГУ ОБАЛУ СЕНЕ. КАДА СЕ ОСВРНУО, ПРИМЕТИО ЈЕ ТАМНЕ СЕНКЕ СВОЈИХ ПРАТИЛАЦА КАКО ПРЕЛАЗЕ МОСТ! САД ИХ ЈЕ БИЛО ЧЕТВОРИЦА.

БЕЖЕКИ С КОЗЕТОМ, СТИГАО ЈЕ ДО ЈЕДНОГ ВИСОКОГ ЗИДА КОЈИ МУ СЕ ИСПРЕЧИО НА ПУТУ. ИЗДА ЊЕГА СУ БИЛИ ГОНИОЦИ... А НА ЛЕВОЈ СТРАНИ КОСОКАКА УГЛЕДАО ЈЕ НЕПОМИЧНУ ЦРНУ СЕНКУ ЧОВЕКА КОЈИ ГА ЈЕ ЧЕКАО

ОЧЕ, СТРАХ МЕ ЈЕ! ШТА СЕ ТО ДОГАЂА?

КУТИ НИШТА НЕ ГОВОРИ! АКО ЗАПЛАЧЕШ ДОЊИ ЋЕ ТЕНАРАИ-ЈЕОВИ ДА ТЕ ОДНЕСУ!

ПРИЉУБИ СЕ УЗА ЗИД! КУТИ И ЧЕКАЈ!

ЗУБИ СА ВАТЕРЛОА

Џорџ Вашингтон је носио вештачку вилицу начињену од зуба нилског коња, а многи имућни Енглези жвакали су зубима ратника палих на Ватерлоу.

Битка на Ватерлоу била је већ давно пала у заборава, а средовечни припадници енглеске буржоазије и даље су жвакали зубима храбрих ратника — и Британаца и Француза — који су у њој пали.

— Како вам се допадају моји зуби с Ватерлоа? — Дивно вам стоје, драга моја! Много боље но ваши предатни!

Године пре и после битке на Ватерлоу представљају једно од најзивијих поглавља у историји вештачких зуба. За време дугог рата који су Енглеска и Шпанија водиле против Француске, многи енглески зубни лекари повеза-

Историја вештачких зуба досеже чак у стари век. Још римски песник Марцијал подсмехао се римским каћиперкама које су пре спавања вадиле своје зубе из уста. Од старих Етрураца осгало нам је неколико изванредно вешто израђених „мостова“.

Крајем 17. века у Великој Британији завладала је мода вештачких вилица. Прве новине — које су се појавиле отприлике у исто време — доносиле су огласе зубних лекара са њиховим хвалама да су у стању да израде вештачке вилице које нико неће моћи да разликује од природних. Зубар Џон Вотс, из улице Флит у Лондону, каже у једном огласу о „својим“ вилицама: „Оне су украс уста и помажу при говору“.

Вештачке вилице прављене су у то време од слоноваче, говећих костију, зуба нилских коња и моржева. Пре но што се дошло на идеју да се отисак за вилице узима у носу, уста су мерена шестаром а вештачке вилице начињене по таквој „мери“ наравно да нису могле да пристају уз десни пацијента. Те вилице држале су се у устима помоћу двоструких спиралних опруга, док су неке једноставно везиване жицом провученом кроз десни. „Човек се осећа као да у устима има какву мишоловку“ — жали се један савременик.

Џорџ Вашингтон имао је сталне кубуре са својим вештачким вилицама и често је морао да их мења. Једна од њих била је начињена од зуба морског коња. Вашингтонов зубар је говорио да је та вилица постала потпуно црна: „Или ју је Вашингтон погрешно ставио увече у чашу с црним вином, или је много пио тог вина!“ Није тешко замислити колико су се обични људи морали мучити с вештачким вилицама кад један председник Сједињених Америчких Држава није могао себи да набави једну коју би му пристајала.

Некако у то време један француски зубар, по имену Дишато, који није био задово-

љан само ваш господар лорд Велингтон удеси још коју битку, па више неће бити оскудице у зубима. Ја ћу их водити истом оном брзином којом и војници гину.

И стварно, он је само за време једне битке у Шпанији поводио палим војницима зубе у вредности од 600 фунчи стерлинга, што је у оно време представљало право богатство.

Пре Наполеонових ратова енглески помодни зубни лекари најчешће су пресађивали зубе из уста једне особе — другој. Здрави а сиромашни младићи и девојке продавали су своје зубе: за један предњи зуб добијали су до четири гвинеје. Неколико секунди пошто би им био извађен, зуб је налазио нов „дом“ у вилице какве веселе удовице или каквог убојеног и добро стојећег општинског одборника. Лекари су приликом тих подухвата обично имали у резерви два-три „даваоца зуба“ у случају да први извађени зуб не „пасује“ новом сопственику.

Кажу да је пријатељица адмирала Нелсона, по својој лепоти чувена леди Хамилтон, била у младости веома сиромашна и да једном умало није продала своје здраве, блиставе зубе.

Било је, додуше, зубара који нису имали срца да живим људима чупају зубе да би их пресадили онима који су за то имали новца. Они су се обично користили несрећним случајевима: зубима које би људи изгубили у тучама. Али, сва га пресађивања без обзира на порекло „материјала“, била су скопчана са опасношћу од инфекције. Према тврђењу једног Единбуршког лекара, од десет особа код којих би дошло до инфекције, умирале су бар две.

вољан сопственим жутим и дугачким зубима, начинио је себи протезу од порцелана. Мада су нови зуби били лако ломљиви, то је ипак представљало значајан корак напред.

Првих година 19. века неки зубар из Филаделфије открио је да се горња вилица, ако је исправно начињена, може држати захваљујући принципу вакуума. Опет су листови били пуни огласа: „Нема више жица! Нема више опруга“.

Свака следећа година доносила је затим понеку новост, све док се, наизма, није дошло до данашњих вештачких вилица које се заиста тешко разликују од правих.

РЕЧНИК ВАСИОНСКОГ ДОБА

ПЛУТОН најудаљенија планета сунчевог система. Плутон кружи око Сунца по издуженом елипису на средњем удаљењу од око 6 милијарди километара и обиђе око њега за 248 година. Маса му је нешто мања од земљине а температура на површини вероватно блиска апсолутној нули. Сматра се да је Плутон захваћен гравитационом силом Сунца постао његов сателит после стварања сунчевог система.

ПОТИСАК мера за јачину млазног или ракетног мотора. Потисак се изражава у кило-

грамима. Савремени ракетни мотори развијају потиске од преко сто хиљада килограма.

ПРИВИДНА ВЕЛИЧИНА мера за одређивање сјаја небеских тела како се она виде на небу. Звезда прве привидне величине сјаја као пламен свеће удаљен 400 метара. Звезда друге привидне величине је 2,5 пута слабијег сјаја од звезде прве величине и тако редом. Голим оком се још могу запазити звезде шесте привидне величине.

РАСТЕЗАЊЕ ВРЕМЕНА ефекат који предвиђа теорија релативности. У предметима који се крећу веома великом брзином (блиској близини светлости) време се продужава. Пре ма томе би космонаут будућности по повратку са дуге путовања био знатно млађи него његови савременици који су остали на Земљи. Ова појава још није проверена експериментом.

РЕТРОГРАДНО КРЕТАЊЕ смер обртања неких чланова сунчевог система који је супротан од велике већине осталих. Такво кретање показује на пример Јупитеров 8. и 9. сателит, Сатурнов 9. и сва четири Уранова. Сматра се да су ови објекти „странци“ тј. да су накнадно бивали привучени планетом.

РЕТРО-РАКЕТА ракета чија је намена успоравање кретања, тако што се млаз управља у супротном смеру од оног којим се летелица креће. Ретро-ракете се употребљавају за враћање сателита из орбите на Земљу а биће од великог значаја при спуштању на Месец где нема атмосфере која би кочила летилицу.

РЕТРО-РАКЕТА

КРАЂА АВИОНА

У украденом немачком авиону нашао се пред ватром — пријатеља. А драма је почела једне ноћи када је његов авион погођен и запаљен у ваздуху

Било је то последњих месеци рата 1945. године. Капетан Брус Кар полетео је са ескадрилом 353 са задатком да бомбардује немачка упоришта, али се није вратио.

Смртоносни терет је изручен и ескадрила се таман спрема за повратак кад је реп „Мустанга“ којим је управљао капетан Брус, задрхтао. Избио је пламен и пилотска кабина се напунила димом. Немачка противавионска артиљерија погодила је авион и капетан Брус се спремао да падобраном искочи посред нацистичке територије, у Аустрији, 200 миља далеко од швајцарске границе. Покушао је да авион подигне на 4.000 метара висине, пре него што искочи из њега, али је машина отказала.

Остао је да непомично лежи на месту где је пао. А чим се прибрао брзо је претрчао преко пољане до оближњег шумарка. Причакао је ноћ и онда кренуо ка швајцарској граници.

Поточићи су се сливали са свих страна са снегом покривених планина и воде за пиће је имао али је храна представљала прави проблем.

Три дана доцније, путујући само ноћу и спавајући по шумама дању, капетан Брус је почео да пати од глади. Изувез нешто мало дивљих малина није нашао ништа за је-

ло. Али више је волео да гладује, него да га пронађу.

Тајанствена силуета

Треће ноћи, изнемогао већ од глади, Брус је покушао да са једне усамљене фарме украде кокош. Два сата се скривао у дворишту, чекајући да и последње светло утрне у кући. Онда је опрезно кренуо ка кокошарнику, лагано отворно врата и зграбио једну кокошку. То му је била прва крађа у животу, али је извршио у нужди, у борби за голи живот.

Са пленом је отишао опет у шуму. После другог залагања, од пресног меса је осетио мук. Очајан, опружио се по трави без икакве наде на спас. Изненада је чуо буку авионских мотора и подигао главу. Звук је постајао све ближе. Буљно је у мрачно небо не би ли назрео неку искру светлости. Кад су му се очи навикле на мрак, приметно је једну летећу силуету. Без размишљања шчепав је убијену кокошку и упутио се у правцу којим је ишчезао авион.

Мотор је ускоро замукао. По свему судећи авион није далеко атерирао. Кад се Брус попео на врх једног брежуљка да осмотри околину застао му је дах у грудима. Доле се пружао велики аеродром Луфтвафе. Приметио је неколико „Фоке-Вулфа 190“ и групу других апарата. Не оклевајући ни тренутак поше низ падину док је у глави, као Волтер Мити ковао фантастичан план. У близини аеродрома он се увуче у један жбун и пажљиво поче да осматра.

У непознатој кабини

На аеродрому уопште није било живо. Нити су авиони пуњени бомбама за јутарње подухвате, нити су се камиони кретали. Само је један стражар патролирао дуж оградне од бољикаве жице.

Брус примети неку фигуру како се пење у кабину једног „Фоке-Вулфа 190“ и убрзо тишину прекиде брујање мотора. Узбуђено је слушао хук елиса. Затим, очигледно задовољан, човек угаси мотор, изађе из авиона, затвори кабину и лагано се удаљи.

— Небеса! — прошапута Брус. — Па то је пасош за слободу и — храну. Управо ми га је овај Немац понудио.

Искушење је било огромно, али се он савлада и остаде још скривен у жбуњу. Посматрао је. Сваких 15 минута стражар је пролазио поред авиона.

План је већ био сковао. Ис користити тај интервал, провући се кроз бољикаву жицу, допузити до авиона и кришом се увући у њега! То је била велика и луда игра. Али, он је већ давно ставио главу у торбу.

Чекао је само погодан тренутак. Чим је стражар нестало у сенци хангара — Брус се провуче кроз жицу. Ускоро се нашао под крилима авиона. Неколико тренутака је ту лежао, не усуђујући се ни да се покрене. У другом размаци, брзо одгурну испод точкова дрвене подупираче који су спречавали авион да се рула. Хитрим скоком се нађе на

крилима, а затим уђе у кабину.

Први поглед на инструменте у кабини порази га — били су му непознати. Сва упутства написана на немачком, а он није знао ни једну реч. Пажљиво превуче рукама по инструментима и командама, по кушавајући да на основу искуства, пипањем упозна непријатељски авион. Једино је познао педале за крму, миксер и контролну палицу.

Радио је у мраку. Није смео да употреби ни цепену батерију да стражар не би приметио светлост. Прстима је даље опипавао инструменте. И одједном светлост блесну — кабина засија као ново годишња јелка — нехотице је притиснуо дугме за осветљење.

— Дођавола — прогунђао је, — сада сам готов.

Брзо угаси светлост, и поче да ослушкује очекујући по буну. Међутим, ништа се не догоди.

— Добро је, бар знам где је контакт за светлост!

На хоризонту су почели да се јављају први облаци зоре. Није имао још много времена. А онда, на врху једне полуге, назре у полутами чаробну реч коју је желео да види — starter — написана на холандском језику. Мада је „Фоке-Вулф 190“ био изум Холанђана, сви остали инструменти били су означени немачким речима. Приближио се одсутан тренутак.

Авион је полетео

Повукао је ручицу стартера. Али се ништа не догоди. Повукао ју је још једном и опет ништа. Присети се да је чуо тихо брујање непокретног стартера када је немачки авијатичар стављао машину у погон. Повуче стартер на су протну страну. Као да је одјекнула најлепша симфонија на свету. Машина је добијала све веће убрзање и за неко-

лико тренутака авион се нашао у ваздуху.

Ускоро је почео да распознаје терен испод себе. Није смео да помисли каква је гужва настала доле на аеродрому када су Немци видели да им је неко украо авион. Пожурио је да изађе из опасне зоне, из домета немачке противавионске артиљерије, јер сада је био без падобрана и погодак би значајно сигурну смрт.

Наједном — амерички аеродром! Али овај пријатан приказ се помрачи од мисли да сада они доле могу да отворе ватру на његов „непријатељски“ авион.

Ипак, припреми авион за атерирање. Притисну дугме за извлачење точкова из трапа, али се они не појавише. Ни поновни покушаји не извуче. Легео је на свега неколико метара изнад аеродрома. Кроз прозор је лепо могао да види посаде противавионских топова. Људи нису пуцали на авион већ запрепашћено пратили његове вратоломије, претпостављајући да је унутра неки полудели немачки пилот који је пребегао или случајно хоће да атерира на „трбуху“.

Капетан Брус одлучи да атерира на „трбуху“. Направи благи заокрет и убрзо осети

јак потрес. Апарат се рулао по земљи, а онда се све утиша. Подиже поклопац из кабини, али уместо одушељења ног дочека, он угледа групу америчких војника са оперним машинкама.

— Дођавола с тим вашим пуцаљкама! — узвикну он. — Такав дочек ми не би ни Немци приредили!

— Мојци, па то је „изгубљени“ капетан Брус — зачу познати глас команданта базе.

— Украо сам од Немаца авион и једну кокошку. Кувајте чорбу, ово је четврти дан како ништа нисам јео! — довикну он прилазећи својим друговима.

У СВЕТУ БРОЈЕВА И ФИГУРА

Ознаке бројева најстаријих културних народа

У почетку писменог означавања бројева постојали су специјални знаци само за мање бројеве, тачније за бројеве мање од 10. Тако се, на пример, 1 означавао једном, 2 са две, 3 са три цртице итд. Међутим, чим је био у питању већи број таква начин обележавања постајао је неупотребљив. Та тешкоћа

је савладана стварањем специјалних ознака за одређене бројеве и међусобним груписањем тих ознака на основу утврђених начела.

Бројне класе (на пример: јединице, десетине, стотине и друге) писале су се обично по утврђеном реду, што је у многоме зависило од тога како су се писале ознаке у пи-

сму уопште. Код већине народа налазимо хоризонталан поредак у писању бројних класа, а код Кинеза и јужно-мексичког племена Маја и вертикалан поредак. У случају хоризонталног поретка неки народи бројне ознаке пишу тако да на прво место долазе ознаке за класе чјившиг реда у броју, па затим на десно класе нижег реда. Код извесних народа тај поредак је био обрнут, тј. ред бројних класа опада с десна на лево.

Од нарочитог утицаја на начин груписања бројних ознака у обележавању бројева биле су елементарне рачунске операције. Ту су се, пре појаве и афирмисања начела месне вредности бројне ознаке — цифре, којим се ми данас служимо, испојила јавесна рачунска начела као: начело сабирања (адитивно начело); начело одузимања (супстрактивно начело); начело множења (мултипликативно начело).

Из приложене табеле види се да су број 11 бележили:

Π (ЕГИПЋАНИ); XI (РИМСКИ)

· (КИРИЈАНИ); I (ФЕНИЦИЈАНИ)

Дакле, у сва четири случаја долази до изражаја адитивно начело (11 = 10 + 1).

Код Римљана долази до изражаја и супстрактивно начело, на пример: IV (4); XL (40). Ставити знак I с леве стране знака V, односно знак X с леве стране знака L, значило је да се од 5 одузима 1, односно од 50 да се одузима 10.

У вавилонском начину обележавања бројева долазило је до изражаја адитивно и

мултипликативно начело. Тако су Вавилонци обележавали

11 у облику $\blacktriangle \blacktriangle$

(11 = 10 + 1), а 200 у

облику $\blacktriangledown \blacktriangledown \blacktriangledown$

(200 = 2 × 100).

У свим наведеним случајевима имамо хоризонталан поредак писања бројних класа и то тако да ред бројних класа опада с лева на десно (као и код савременог означавања бројева), сем у случају феничанског обележавања, где је поредак обрнут.

Кинези су означавали, ча пример:

$\frac{2}{10}$ $\frac{10}{100}$ $\frac{100}{1000}$

а јужно-мексичко племе Маја:

$\cdot \cdot$ $\frac{5}{5}$ $\frac{20}{20}$

(2) (5) (7)

Дакле, у оба случаја имамо: вертикалан поредак у писању бројних класа и адитивно начело (12 = 10 + 2; 7 = 5 + 2).

Неки урбеници Азије, Африке, Аустралије и Америке означавају бројеве комбинацијом речи коју заснивају на начелна сабирања и множења, и притом 2 врло често игра основну улогу. Тако, нека индијанска племена имају називе за 1 (нетат) и 2 (неис), па комбинацијом тих речи означавају друге бројеве: 3 (неис нетат) и 4 (неис неис). Или нека друга индијанска племена имају језичке ознаке за 1 (урапун) и 2 (окоса), а остале бројеве означавају, на пример: 3 (окоса урапун), 4 (окоса окоса), 5 (окоса окоса окоса), 6 (окоса окоса окоса).

БОЛЕЉИВИ СУДИЈА

Једном енглеском шоферу предстојао је затвор због тога што га је саобраћајца нашао за воланом у припитом стању. Али, када је на суђењу шофер стао да се вајка како га колџуке чекају седам малих корњача о којима нема ко да се стара, судија је уважио његову молбу и казнио га само новчаном казном. Кажу да су после овог суђења, које је било одржано у Лондону, сви енглески шофери набавили бар по једну домаћу животињу.

Упорност

Цокеј Педро Хуан Ви налес је јахао на недавној трци 335. коња у својој десетогодишњој јахачкој каријери. Том приликом је изгубио и своју 335. трку.

ВУК СЕ ВРАТИО У КАВЕЗ

Научни сарадник Московског зоолошког врта Ваља Чапљина посматрајући вукове питала се: да ли ће, иако припитомљени, кад се нађу на слободи — отићи заувек или не. Један вук је сам дао одговор

Саветовање се завршило. Али, нису се сви разишли. Као и увек, остало је још нешто недоречено и распра се наставила. Она се у основи вртела око тога да места за животиње има мало, да су кавези тесни а и да их нема довољно. Најзад, спор је решио шеф научног дела зоолошког врта. Његов предлог био је кратак и одлучан: забранити примање животиња као што су медвед, вук и лисица којих је у зоолошком врту већ било много.

Његов предлог био је бурно поздрављен. Али, чврста обећања да се такве звери неће више примати нису још била ни доречена кад се врата кабинета отвореше да би пропустила једног човека. Он је ставио на под покривену котарицу, обрисао ознојено чело и рекао:

— Ево, донео сам вам поклон из Казакастана — вучиће.

Ловац се нагнуо над котарицом и стао да је држи. Из котарице се чуло неко гребање и пре него што је поклон пао био сасвим подигнут, помилале су се две мрке њушнице и њихови ружичасти језици стали су да лижу ловчеве руке. Не, просто је било немогуће не примити такав поклон.

Вучиће смо сместили у мали кавез што је стајао у дворшћу службене зграде. Истина, кавез је био тесан, али то њима није много сметало. Кад бисмо их пустили да се прошетају, трчали су и играли се као штенад. Толико су били љупки да се на први поглед тешко могло погодити да су вучићи.

До јесени су порасли и издужили се, али су тек у зиму почели личити на праве вукове. Вучића смо назвали Каскир а вучицу Каскирка. У преводу с казахстанског то значи: вук и вучица.

Тек треће зиме Каскир и Каскирка достигли су своју пуну лепоту: то су већ биле праве звери у пуној снази. Нарочито је привлачан био вук — широка чеља и јаких груди: могао је као од шале да обори с ногу одраслог чо-

века и то је често чинио — али у игри.

И поред узраста и снаге Каскир и Каскирка остали су питоми и умиљати. Додуше, нису се према свим људима односили исто: оне које су добро познавали сусретали су с бучном радошћу, друге — више уздржано, а на треће уопште нису обраћали пажњу. Без икакве опасности могли сте их пустити да се шетају по дворшћу или да их на ремену проведете кроз најпрометније улице сигурни да никога неће ни дирнути.

Вуци су били толико послушни и тако су се лепо понашали да су чак почели да их узимају са собом на часове очигледне наставе. Такви часови држани су по школама, клубовима и фабрикама...

Истина, у почетку је постојала бојазан да часови с вучима неће бити лаки, али су сумње биле неоправдане. Нарочито се Каскир одлично држао на „сцени“. Он је чак имао своје омиљене предаваче с којима се при сусрету редовно „поздрављао“.

Каскира је обично водио послужитељ Лења. Доводио би га до стола који је стајао на средини сцене и вук би гипко скочио на њега. На столу би стајао мирно као да пред публиком показује своју лепоту, а кад би предавач говорио о штети коју вукови наносе, он би, као да зна о чему је реч, отварао своју чељу и показивао своје оштре очњак.

Лења полако вуче свог љубимца кад се час заврши и он послушно скаче са стола. Али, уместо да оде са сцене, вук се, ушћу приљубљених уз главу, приближава предавачу. Већ му је сасвим близу али предавач, не примећујући опасност, мирно одговара на последња питања која му постављају слушаоци. Један траја — вук му скаче на груди и... лиже му лице.

Када би после предавања Каскира вратили у зоолошки врт, вучица га је дочекивала бурном радошћу. Био је то ретко привржен вучји пар.

Посматрајући вукове и њихову приврженост људима често сам мислила: ако би се такве припитомљене звери, одрасле међу људима, осетиле на слободи — да ли би отишле или не?

О томе смо често расправљали и ту нашу распру решили су сами вуци. Ево како се то догодило. Једном су из једног пионирског логора по звани телефоном зоолошки врт и замолили да на свечано отварање логора доведемо било коју од наших животиња. Одлучено је да пошаљемо Каскира. Требало је да га Лења покаже деци, а ја да им причам о његовом животу у зоолошком врту.

Кренули смо путничким аутомобилом. Лења је сео поред возача, а Каскир и ја сместили смо се на задње седиште. Док смо пролазили кроз град, Каскир је седео мирно и гледао кроз прозор. Али, Москва је остала за нама а крај нас су стала да промичу поља, шуме, шумарци. Вук је постао узнемирен. Одвојио се од мене и приљубио главу уз стакло. Тако је тешко да сам се сажаљива на њега и отворила окно. Каскир је сместа протурно главу и жудно стао да удише ваздух.

Нагињао се све више и ви-

ше. Хтела сам да га ухватим за огрилицу, али он се изненада отргаво и једним скоком излетео из кола која су ишла пуном брзином. Све је било толико неочекивано да ја нисам одмах ни схватила шта се догодило. Најзад, дошавши себи, повиках:

— Зауставите кола! Зауставите! Каскир је искочио!

Лења и ја излетели смо из кола и потрчали на ону страну где је Каскир искочио. Стајао је на ивици пута и некако изгубљено гледао унаоколо. Потом се стресао и некако неодлучно кренуо према шуми.

— Каскир! Каскир! — издалека је повикао Лења уверен да ће га вук послушати и вратити се. И ја нисам у то сумњала.

Али, уместо да се врати или стане, Каскир је убрзао кораке и нестало међу дрвеем.

Потрчали смо за њим у шуму, али га није било. Звали смо га, тражили, а он као да је у земљу пропао.

Те ноћи многи службеници зоолошког врта нису отишли кућама. Није отишао ни шеф Петар Александрович. Он је, уосталом, једини од нас веровао да ћемо Каскира наћи.

Седели смо у кабинету и чекали јутро да бисмо пошли да тражимо вука. Зора се већ ближила, а нико од нас није ни тренуо. Сви смо знали да ће се на побеглог вука приредити права хајка. Било нам је жао те питоме и паметне животиње, али смо и-

стовремено били свесни да је баш припитомљени вук кад се нађе на слободи нарочито опасан. Јер, он је навикао на људе, ничег се не боји и нико не може да зна како ће се сада попети.

Из размишљања нас је тргнуо стражар:

— Брже, брже... Звер је тамо...

Скочили смо и потрчали за стражаром.

Путем нам је објаснио да је крај оgrade врта видео неку животињу која је тако бозо одскочила да није могао да

је распозна. Затим је из дворшће службене зграде зачуо неки звиждук, нешто се тамо свакако догодило, али он се бојао да сам оде тамо.

Трком смо стигли у дворшће. Петар Александрович отворно је капију и... сви смо застали. Ту, крај свог кавеза, мирно је лежао наш бегунац. Да, био је то Каскир, онај исти на кога су спремали хајку.

— Каскир! — викнуо је Петар Александрович.

Вук се окренуо и радосно се бацио на њега, а затим и

на све нас редом. Лизаво нам је руке, лице... Кад је Лења отворио кавез, утрчао је у њега и исто тако бурно поздравно вучицу.

Гледали смо Каскира и чудили се. Замислите, колика је била његова приврженост људима кад га је она навела да се врати у свој кавез, помогла му да за свега једну ноћ превали 60 километара и прође кроз читаву Москву да би стигао до свог „дома“!

КАТАКОМБЕ С ГРЕЈАЊЕМ

Иностраним туристима у Риму обично показују знамените катакомбе: воде их кроз подземне одаје Колосеума где су пре више од две хиљаде година држане дивље звери и где су гладнијатори чекали свој ред за излазак у арену.

Али, под земљом је влажно и хладно и туристи су нерадо силазили у катакомбе или су кроз њих немарно пролазили. Да би привукли више посетилаца-туриста и ђака који долазе на екскурзије у многим катакомбама уведено је централно грејање.

ФОТОГРАФИСАЊЕ СРЦА — У БОЈИ

Пре неколико бројева до nели смо већ да су шведски лекари Торстен Силан дер и Ерик Карлсен конструисали камеру помоћу које се може снимити у боји унутрашњост срца, најважнијег органа у телу. Данас доносимо и слику њиховог проналазка. Дуга еластична цев која се кроз вратну вену увлачи у срце, завршава се прозирним мехуром који се,

кад стигне до унутрашњости срца, испуни сланом водом. Пошто се балон надува он потисне из срца крв, тако да је поглед на зидове срчаног мишића слободан. Тада се упали једна мала сијалица и захваљујући нарочитом систему сочива и огледала, оптичка слика преко еластичне цеви стиже до фотографске камере.

ШКОТСКА ПРАКТИЧНОСТ

Један Шкотланђанин, трговачки путник, задржан страшном вејавицом у једном мањем планинском месту посла овакав телеграм свом предузећу у Абердину: „Непомичан због вејавице. Одговорите шта да радим“. Истог дана доби следећи одговор: „Узмите од данас го дишњи одмор“.

РАЈОН — ЗА ПАКОВАЊЕ

Рајон као синтетична сировина све више продира у текстилну индустрију и конкурише најлону и другим синтетичким сировинама. Али рајон је нашао још једну корисну примену — за паковање. Показало се да траке од рајона сасвим добро замењују танке металне шине за окивање сандука — јер су не само четири пута лакше и еластичније већ и не секу руке приликом преношења.

ПТИЧЈА БОЛНИЦА

У Аустралији друштво пријатеља животиња доделило је званичан назив „птичјег лекара“ неком Регу Вилсону, тринаестогодишњем ученику. Рег је претворио дворнште куће у којој станује са родитељима, браћом и сестром, на 60 км од Мелбурна — у болницу, једину овакве врсте. Она примла болесне птице, дивље или припитомљене, које понекад долете и са 40 километара удаљености. Од своје десете године Рег се са љубављу брине о птицама уз велику помоћ своје фамилије и школских другова.

ЗОДИЈАК ТРИ

Фордове фабрике су пустиле у продају нови модел кола „Зодијак три“ чији мотор има снагу од 114 коња. За шеснаест секунди од паљења он развија брзину 100 километара на час, а максимално може да постиже 160 километара на час.

СВАКИ ПЕТИ БИ БИО СПАСЕН

Од 1.000 тешко повређених у саобраћајној несрећи најмање 200 би могли да буду спасени када би лекари одмах имали при руци крвну плазму и медицинска средства за борбу против нервног слома. Ово је мишљење многих лекара па су се зато у Немачкој појавиле кутије за прву помоћ у којима се налазе спремљени шприцеви за давање инјекција и крвна плазма. Сваки возач може да набави ове касете и да их има у колима.

УДРУЖЕЊЕ МАЛИХ ЉУДИ

Сједињене Америчке Државе добиле су и удружење малих људи. Основано је у граду Лас Вегасу у Невади. Члан удружења може да постане сваки амерички грађанин ако није виши од 145 сангметара.

ПРАВО ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

У граду Оукленду у Калифорнији тројица власника ноћних локала уложили су протест што у непосредној близини њихових локала треба да се гради црква. Да би били сасвим убедљиви они су овако образложили своје негодовање: „Верници неће бити у стању да чују проповед свештеника због наших исувише бучних музичких аутомата“.

ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ ЗА ПСЕ

Једна врста здравственог осигурања за псе и мачке биве ускоро заведена у Аустралији — саопштио је недавно аустралијски посланик у Келну. Начин осигурања ових домаћих животиња спроводиће се преко нарочитих уговора, слично осигурању људи.

Јесће ли већ чини да...

... прве ракете као средство за борбу употребиле су Кинези 1232. године пре наше

ере бранећи Велики ки нески зид од навале Монгола.

... Шведска је највећи потрошач смрзнуте хране. У њеним продавницама може се наћи преко 400 разних врста смрзнутих животињих намирница.

... догађа се да се слоновима, бежећим од кише, склањају под дрво држећи један другог сурлом за реп. Ако гром удари онда сви страдају јер електрицитет прође кроз читав ланац.

... сива верица је необично добра домаћинца. С времена на време она износи своју

„постељину“ — лишке којим је обложена своје гнездо — да се проветри на сунцу.

... у енглеском граду Малембрију све куће морају по наредби општине да буду истовешно обојене. Наиме, све имају боју беле капе.

... основе савремене статистике поставио је лондонски трговац Џон Граунт (1620—1674) проучавајући извештаје о броју умрлих од куге.

... на полуострву Камчатку у источном Сибиру има 130 вулкана. Највећи и најпознатији

међу њима је вулкан Кључевскаја Сопка, висок 4.850 метара.

... први уџбеници страних језика настали су између 3.000 и 2.000 године пре наше ере у Вавилонији. Семити који су се насељавали међу староседеоцима Сумерицима морали су, поред свог матерњег језика, да уче и сумерски.

... још од 1619. године у енглеском граду Кипингтутсу приређује се сваке године коњска

трка на стази дугој 6.400 метара у којој највећу награду добија онај кокеј који стигне други.

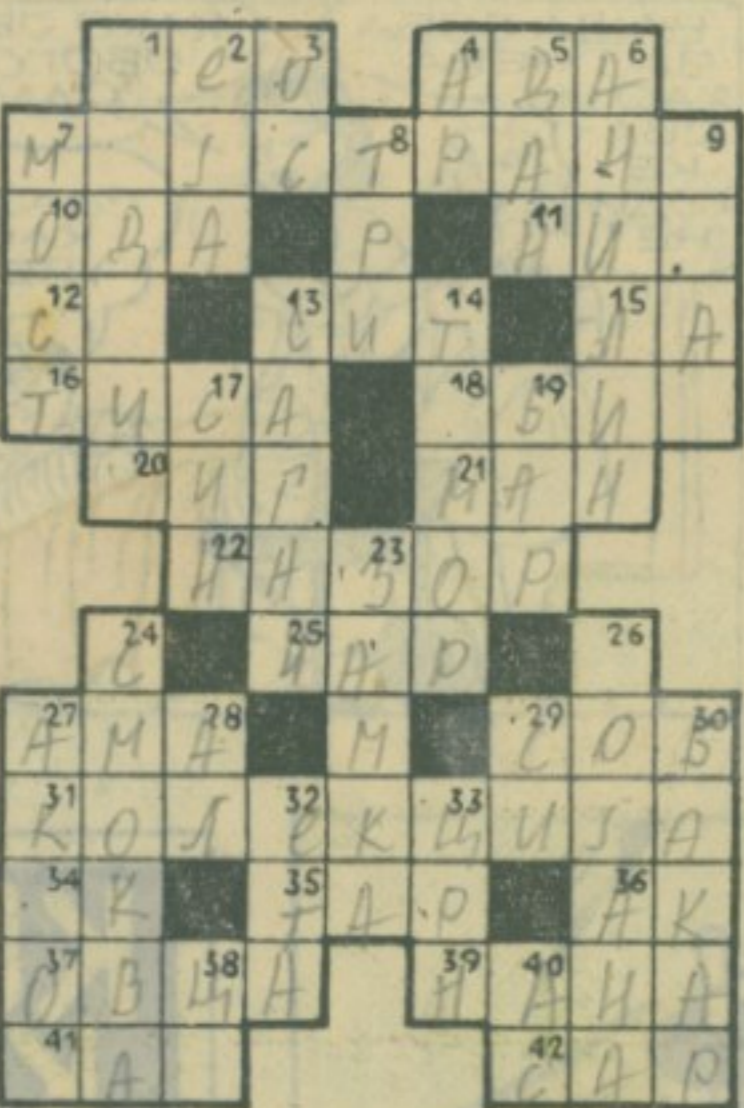
... благодарећи сталном надзору и брзи ветеринара дивље звери у зоолошким вртима мање болују и дуже живе од своје савраће на слободи. Највећу опасност за питомце зоолошких вртова представља гојазност до које долази због мањег кретања и

посетилаца „мека срца“ који сматрају да треба да нахране „јадне“ животиње.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) копрена; 4) речно острво; 7) познато летовалиште и од маралиште у Словенији; 10) похвална песма; 11) град на Јадрану; 12) иницијали нашег књижевника („Кадифча“); 13) нахранен; 15) музичка нота; 16) наша река; 18) врста птице; 20) место у Србији; 21) немачки књижевник („Булденброкови“); 22) наш књижевник („Вели Јоже“); 25) јужно воће; 27) узвик нестрпљења; 29) северни јелен; 31) збирка; 34) два слова; 35) пустиња у Индији; 36) врста першун; 37) домаћа животиња; 39) лековита биљка; 41) личност из индијског епика „Махабхарата“; 42) индустријска област у Западној Европи.

Усправно: 1) позоришни комад лаког шаљивог садржаја; 2) ноћна птица грабљивица; 3) кост (лат.); 4) мера за површину; 5) временски период; 6) средство за добијање боја; 7) љуприја; 8) прост број; 9) индијски новчак; 13) француска књижевница (Франсоаза); 14) највеће острво из групе Малих Сундских острва; 17) мушки потомак; 19) лука на Пригорском приморју; 23) клопка; 24) јужно воће; 26) река у Албанији; 27) град у САД; 28) хемијски знак за алуминијум; 29) музичка нота; 30) град на Јадрану; 32) грчко слово; 33) мрк; 38) два слова; 40) првак.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Водоравно: 1) Грк; 4) Пек; 7) Клеопатра; 10) род; 11) Обу; 12)

ем; 13) шта; 15) ал; 16) мета; 18) Пина; 20) наг; 21) рла; 23) сафир; 25) Јил; 27) Спа; 29) сом; 31) партизур; 34) РР; 35) Опа; 36) ак; 37) атом; 39) Јана; 41) тај; 42) зар.
Усправно 1) Гломен; 2) ред; 3) ко; 4) па; 5) ето; 6) Крбава; 7) крем; 8) „Пут“; 9) аула; 13) Шатал; 14) април; 17) тас; 19) Ипр; 23) Филип; 24) Спарта; 26) Корана; 27) спрат; 28) ар; 29) су; 30) Макар; 32) том; 33) тај; 38) од; 40) аз.

НАПРАВИ САМ

КАПЕТАН У КАДИ

Ево једног бродича с лопатицама који сам може да плуви и који није тешко начинити.
Најпре ће вам бити потребне две еластичне дашчице дугачке 40 сантиметара. Њихова ширина треба да износи 20, а дебелина 3 милиметра. Да бисмо их појачали потребно је да на ове две дашчице са стране, тачно у средини, закуцамо још по једну мању, дугачку 7 сантиметара, а широку и дебелу по 10 милиметара. На ове две помоћне дашчице закуцаћемо, као што се види на цртежу, два селишта, мало размикнута једно од другог, чије су димензије 7 сантиметара (дужина) и 20 x 4 мили-

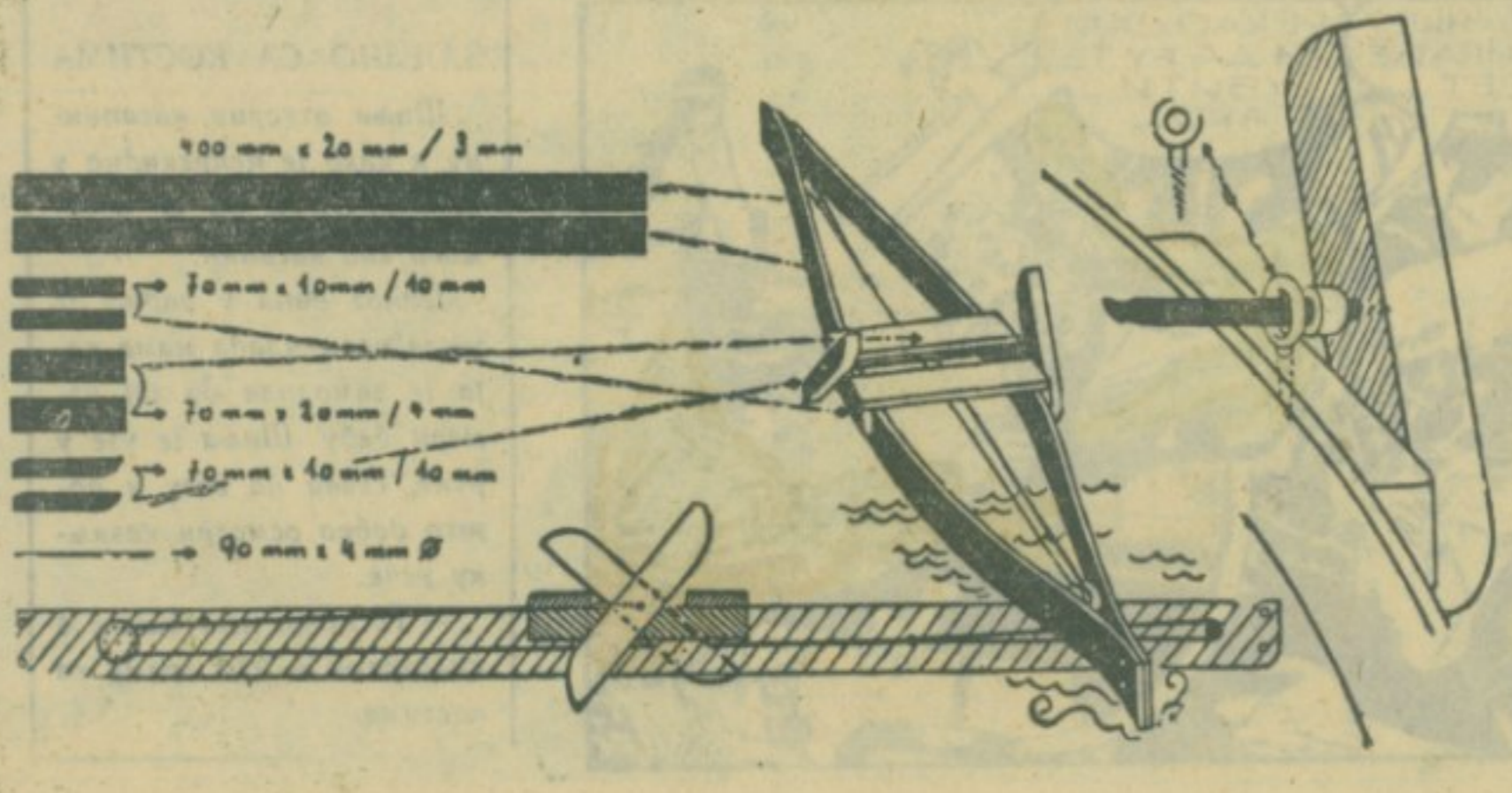
метра. Крајеве најдужих дашчица треба сала приљубити један уз други и прицртајући их са по два шрафа на сваком крају. Тако добијену крму и прамец брода треба изглатати да би им се ублажиле оштрине.
Костур нашег брода је готов. На реду су лопатице које треба поставити на обе стране. Оне се састоје од шрафова који на горњем кра-

ју имају прстен широк 4 милиметра и које треба ушрафити у дашчице са стране што смо их ставили као појачања. То су лежишта. У та два лежишта поставићемо оsovину — јаку жицу дугачку 90, а дебелу 4 милиметра. На крајеве оsovине причврстићемо лопатице. То су опет две дашчице дугачке 70, а широке и дебеле 10 милиметара које на крајевима треба заоблиити. Лопатице се постављају тако да узајамно заклапају угао од 90 степени.
Наш брод има мотор од гуме. Да бисмо га могли поставити, потребно је да кроз један шниц брода провучемо клин са завртњима на крајевима, на који ћемо ставити калем који по средини има усечен жлеб. Кроз други крај брода такође ћемо провући клин са завртњима. За тај други клин причвршћује се једним крајем гумена трака (како се она везује види се у доњем десном углу, на уском и дугачком цртежу). Гумена трака иде с доње стране дуж читавог брода, затим се пребаци преко кадема навише и спроведе све до оsovине за коју се причврсти. Да гума не би клизала око глатке металне жице, тај део оsovине треба обложити комадићем флестера или изолационом траком.
Брод нам је сад потпуно готов. У покрет ћемо га ставити на тај начин што ћемо лопатице окретати све док се гумена трака добро не затегне, а затим ћемо га спустити у каду напуњену водом. Наш бродич ће се тада сам лагано покретати. Лопатице се окрећу и савлаћују отпор воде. Ако смо брод добро начинили он ће моћи са једним „навијањем“ да преплови три дужине каде.

Да добро затворите термос

Да би загушач на вашем термосу добро „држао“ начините на њему плитак зарез за комадић канапа (као што се види на цртежу) чије ће крајеве држати у затвореном положају чаша која се преко њих зашрафи.

Ква-Ква!

Увећује Паја Патак

УСПЕО У ЖИВОТУ

Срела Пату на пијаци једна пријатељица:

— Знате, пре 20 година отишао је мој син Прока у Америку да заради много пара.

— Па, шта је било, је ли успео? — заинтересова се Пата.

— Како да не — пре неки дан сам сазнала да полиција нуди 20.000 долара ономе ко га пронађе.

ДОБИО ЈЕ ТРИ ГЛАСА

Враћају се из школе Гаја, Раја и Влаја и с врата гордо вичу:

— Ујка Пајо, данас смо у школи гласали ко има најпаметнијег ујака.

— Па, ко има, децо? — упита Паја.

— Па, наравно ми, јер смо нас тројица — и ти си добио три гласа.

ЗАЈЕДНО СА КОСТИМА

Шилја отворио касиницу и како је непрекидно у њој, почео и да се изражава као касанин.

Једног дана у радњу је ушла нека млада мама која је замолила да јој измери бебу. Шилја је узе у руке, стави на вагу и пошто добро осмотри казљку рече:

— Госпођо, има тачно 6 килограма и 250 грама са костима.